ԻԲ՝ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5815 4/17 ՄԱՐՏ 1905 ՈՒՐԲԱԹ 10 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1323 ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5815

درعلیه ده غلطه ده آره وه لك غزته سی اداره خانه سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղր.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆր.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշւով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան:

20 ՓԱՐԱ 20

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷ՞Ս ԹԷ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Այս խնդիրը վիճաբանութիւն անգամ չի վերցներ ալ հիմա։ Ամէն մարդու մտքին եւ դատողութեան մէջ վերջնապէս վճռուած լմնցած է ի նպաստ առաջնոյն, որ շատ աւելի յանձնարարելի, բարոյացուցիչ եւ օգտացուցիչ է քան երկրորդը։ Ուստի այդ խնդիրը վիճաբանութեան նիւթ ընելու համար չէ որ պիտի խօսինք։ Ատեն մը այդ մասին այնչափ խօսուած, վիճաբանուած, մելան թափուած եւ գրիչ շարժուած է որ կարծենք ըսելիք մնացած չէ։ Նուագահանդէսի առաւելութիւնը գեղարուեստական ճաշակով եւ հոգեկան հաճոյքը նախադաս համարելու զգացումով բարձր դասակարգը արդէն համոզում գոյացուցած են, իսկ պարահանդէսի պատճառած զբօսանքն ու զուարթութիւնը, խնճոյքն ու արբշռութիւնը սիրողներն ալ առանց ուրանալու նուագահանդէսին ազնիւ հանգամանքը, կը բողքեն որ ան ալ բոլորովին մէկ կողմ չդրուի, բարեգործներու օժանդակութեան առիթներէն իսպառ դուրս չձգուի։

Բայց տարակոյս չկայ թէ պարահանդէս կայ, պարահանդէս ալ կայ։ Այլ են սովորական կամ հասարակ պարահանդէսները, որոնք կը տրուին հասարակաց զբօսավայրերու մէջ, եւ այլ են օրինակի համար, Պարսից դեսպանատան, Ազգասէր Տիկնանց եւն. տուած պարահանդէսները, որոնք բարեկրթութեան եւ պատշաճութեան ամէն պայմանները կը յարգեն։

Այսու հանդերձ գոհացուցիչ է տեսնել թէ ժամանակէ մը ի վեր մասնաւորապէս մեր մէջ նախապատուութիւնը նուագահանդէսին տրուած է, մանաւանդ ի նպաստ Հիւանդանոցի տարեկան ընդհանուր համակրութեամբ եւ միահամուռ գնահատութեամբ կ'ողջունուի ամէն տարի, դառնալով անխուսափելի պէտք մը հոգեկան վայելքի՝ ամէն անոնց համար որոնք գեղարուեստի սէր ու ճաշակ ունին։

Դիտել պէտք է նաեւ թէ լոկ Հիւանդանոցին նպաստելու բարեսիրական ազդով չէ որ անոր յատկացած նուագահանդէսը այնքան կը գնահատուի ու կը քաջալերուի ամէն տարի, այլ նաեւ անոր համար որ հետզհետէ զարգանալ սկսած է մեր մէջ երաժշտութեան պէս գեղարուեստի մը ճաշակը, եւ նուագահանդէսէն համ առնելու զգացումն ու տենչանքը բաւական մեծ տեղ մը կը գրաւէ անոր ներկայ գտնուիլ ուզողներու ըմբռնումներուն մէջ։ Ասկից կը հետեւի ուրեմն թէ Հիւանդանոցի տարեկան նուագահանդէսը կը ծառայէ ո՛չ միայն նոյն բարեգործական հաստատութեան նիւթական հասոյթ մը արտադրելու, ինչ որ այնքան կենսական կարեւորութիւն ունի անոր պիւտճէին հաւասարակշռելու համար, այլեւ երաժշտութեան ճաշակը մեր մէջ զարգացնելու կը նպաստէ, ու ասիկա աննշան ծառայութիւն մը չէ։

Նուագահանդէսի միջոցով երաժշտութեան ճաշակը մեր մէջ զարգացնելու տեսակէտով՝ յիշատակութեան արժանի է Պ. Հայկ Կիւլէնեան, երիտասարդ հայ ջութակահարը, որ եւրոպական համբաւով մայրաքաղաքս գալով՝ իր տուած առաջին նուագահանդէսովն իսկ (Իւնիոն Ֆրանսէզի մէջ) հաստատեց անմիջապէս թէ արդարեւ արժանի էր այդ համբաւին։ Անոր համար առաջին ներկայացումին հանդիսատես գտնուողները այնչափ գոհ մնացին իր երաժշտական արուեստագէտի տաղանդէն որ փափաք յայտնած են նորէն լսել այս եղանակին մէջ իր ջութակին զմայլելի նուագածութիւնը։ Այդ միեւնոյն փափաքն էր որ դրդեց Գաղղիական Երաժշտական Հաստատութիւնը՝ առաջարկել իրեն նուագահանդէս մըն ալ հոն տալու, որ տեղի ունեցաւ երեկ գիշեր։

Բայց անգաղափարութիւն չըլլայ ըսել թէ տաղանդաւոր ջութակահարը մտադիր չէ անտես ընել Բերայի երաժշտասէր հասարակութեան յայտնած բաղձանքը, երկրորդ անգամ լսելու զինքը։ Ուստի որոշած է դեռ ներկայ եղանակը չփակուած՝ դարձեալ Իւնիոն Ֆրանսէզի մէջ երրորդ նուագահանդէս մը տալ մօտ օրերս։ Աւելորդ է ըսել թէ ինչ մեծ յաջողութիւն պիտի ըլլայ իրեն համար այս երրորդ ներկայացումը, ինչպէս հաւասար յաջողութեամբ փայլեցան առջի երկուքը։

Երիտասարդ հայ ջութակահար Պ. Կիւլէնեանի այս յաջողութեանց մէջ մեր ամենէն աւելի զգացած գոհունակութիւնը այն է որ երաժշտութեան պէս գեղարուեստի մը ճաշակը հետզհետէ կը զարգանայ մեր մէջ, որուն համար աննշան ծառայութիւն չէ որ կ'ընէ Պ. Կիւլէնեան իր նուագահանդէսներովը։

ԹՈՒՍԱԿ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Ծիծաղին վրայ տեսութիւն մը. — Անգլիերէնի ուղղագրութեան բարեփոխումը. — Շոգենաւերու արագընթացութիւնը։

Լիոնի համալսարանին բրոֆէսօր Պ. Ալեքսի Պերթրան հատորի մը մէջ ամփոփած է հին բժիշկներու վրայ կատարուած տեսակ տեսակ ուսումնասիրութիւններ։ Անոնցմէ մէկը նուիրուած է Լօրան Ժուպէրի, որ ԺԶ. դարուն սրամիտ տեսութիւն մը գրած է ծիծաղին վրայ, Ֆրանսայի Մարկրիթ «Ժողովրդական» իշխանուհիին ձօնուած։ Նոյնքան հոգեբան, որքան բժիշկ, Ժուպէր ճարտարօրէն կը վերլուծէ ծիծաղին բարոյական պատճառները։ Յետոյ կը փորձէ անոր մեքենականութիւնը, ֆիզիքական գործառնութիւնը բացատրել։ «Ծիծաղը, կ'ըսէ ան, մտքի ու սրտի անհաւասար յուզումէն առաջ եկած շարժում մըն է, որ բերանը եւ շրթները բանալ կուտայ, ցնցելով ստամոքն ու լանջային մասերը»։ Ժուպէր կը բացատրէ թէ ինչպէս սիրտը կը շարժէ ստամոքն, սուլիչի մը պէս, եւ լանջքին ու ձայնին կը հաղորդուի. ինչպէս կ'երկարի բերանը եւ դէմքը կը լայննայ. ինչպէս փոսիկներ առաջ կուգան այտերուն վրայ եւ փոթեր քունքերուն վրայ։ Ժուպէր կը զանազանէ իրական ծիծաղը կեղծ ծիծաղէն։ Այս վերջինը առաջ կուգայ Սարտոնիոյ խոտին քաղուածքէն կամ Թարանթի սարդին խածուածքէն եւ կը կոչուի բարանթուլ։ Կէս-իրական ու կէս-կեղծ է ծիծաղը այն մարդոց զոր կը խտղտեցնեն. սինճրուզիէն ծիծաղ կ'անուանէ ողկոյզ մարդոց խնդուքը, ահասսեն՝ գազանական ու չար մարդոց ծիծաղը. մեգարիզիէ, որ կը կայանայ ճերմակ ակռաները ցոյց տալուն մէջ. կասոնեան՝ որ բնաւ չխնդացող մարդոց յատուկ ծիծաղ մըն է. վերջապէս կայ պանդականի ծիծաղը։ Ժուպէր կ'ըսէ թէ Տէմոքրիտ, որ միշտ կը խնդար, աչքերը կուրցուցած էր սա պատճառաւ որ խնդալը կը գիրցնէ մարդը եւ զուարթութիւն առաջ կը բերէ… Ժուպէրի գիտութիւնը արդի գիտութեան չի համաձայնիր։ Ծանրախոհ մարդիկ այս տարի շատ կը զբաղին ծիծաղով։ Ծիծաղը, որ բերանը բանալ կուտայ, առնելու տեղ կուգայ այն ուրախութեան զոր մարդիկ կը զգային արեւուն օրերն մը առջեւ, երբ քարայրներու մէջ կը բնակէին։ Իր նշանակութիւնը հիմա անդրադարձած մը ունեցած է հակառակ կողմէն։

* * *

Արդի շոգենաւերուն արագընթացութիւնը լաւագոյն կերպով կ'իմացուի բաղդատելով երբեմնի շոգենաւերուն հետ։

Այսպէս, 1838ին, Բրիթըն Լայն մեծ շոգենաւը բացուելու Միջովկիանոսեան ճամբորդութեան ունէր։ Այն ատենի հսկայ շոգենաւերէն մէկը Պրիսթըլէն կը մեկնէր՝ դէպ ի Նիւ-Եորք, իր մթերանոցներուն մէջ ունենալով 600 թոնօ ածուխ։ Եօթը յանդուգն ճամբորդներ կը գտնուէին անոր մէջ։ Իր միջին արագութիւնը օրական 211 մղոն էր, եւ հակառակ ընդդիմակաց հովերու, Կրէյթ Ուեսթըրն — այսպէս կը կոչուէր շոգենաւը — տասնըվեց օրէն կարեց ճամբան։ Այս յաջող ճամբորդութիւնը այն ատենուան խանդավառութիւն առաջ բերաւ որ ցամաքէն թնդանօթի քանի մը հարուածներ արձակեցան։ Բոլոր լրագիրները շնորհաւորեցին այդ զգալի յաջողութիւնը։

Այն ատեն որո՛ն միտքէն կ'անցնէր թէ վաթսուն տարի ետքը անանկ շոգենաւեր պիտի շինուին, որոնք 20,000 թոնօ տարողութիւն պիտի ունենան եւ եօթը օրէն ալ պակաս ժամանակամիջոցի մը մէջ հազարաւոր ճամբորդներ պիտի փոխադրեն Ամերիկա։

* * *

Վերջերս լրագիր մը կ'ըսէր թէ ուղղագրութեան բարեփոխումը միայն Ֆրանսայի մէջ անհրաժեշտ չէ, այլ եւ ուրիշ երկիրներ ալ պէտք է հետեւին անոր օրինակին։ Այսպէս հրաւէր կը կարդար Անգլիացիներուն՝ իրենց լեզուին կնճռոտ գրութիւնը պարզելու, որ բնաւ համաձայն չէ արտասանութեան։

Վիքթոր Հիւկօ ըսած է թէ անգլիերէնը չեն արտասաներ, այլ կը փնտռեն։ Ու իբր օրինակ առաջ կը բերէ Southampton բառը, որ St'n կ'արտասանուի։

Ինչպէս յայտնի է, անգլիացի շեշտողները դժուարութիւն կը զգան ճիշդ the, զոր արտասանելու համար պէտք է ակռաներուն մէջ դնել լեզուն, ստորիններուն ծայրին նայելով։ Ուրիշներ ալ խորհուրդ կուտան լեզուն մեղմօրէն կրթնցնել լինտերուն եւ ակռաներուն, շունչ մը անցընելով անոնց մէջէն, ինչպէս f գիրը արտասանելու ատեն։

Նաեւ վերաբերող ծախքի առարկ մը գտնուած է, ուր ձայնական նոր դրութեան մը փորձերը նշանակուած է անգլիերէնի համար, որուն պակասութիւնները կը զգար մեծ գիտանը։

Արդարեւ շատ դժուար է անգլիերէն բառի մը ուղղագրութենէն հասկնալ անոր արտասանութիւնը։ Ամէն պարագայի մէջ՝ անգլիերէնի ուղղագրութիւնը բարեփոխելու պէտքը առաջնակարգ է, մանաւանդ օտարականներուն համար։

Թարգմ. Զ. Ն.

ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ

Բնիկ Թօքատցի, Արմաշական երաժիշտ-ուսուցիչ Պ. Միսաք Փանոսեան Արեւելքի 1905 փետր. 9ի թիւին մէջ գիտցուր բուտկանին կարող քարոզիչ մը ներկայացնելէ յետոյ, Թօքաթի մէջ իմ երեք տարուան տեղակալ եւ առաջնորդական պաշտօնավարութիւնս գրեթէ ապարդիւն հռչակած է դպրոցական գետնի վրայ։ Թէեւ պատասխանել չէր արժեր, բայց ճշմարտութեան արձագանգ ըլլալու համար, ակամայ կը ստիպուիմ պատասխանել։

Նախ՝ սա ըսեմ Պ. Փանոսեան թէ, իմ պաշտօնավարութեանս երեք տարուան ընթացքին մէջ ինչո՞ւ համար լռութիւն պահեցիք, եթէ դպրոցական գետնի վրայ ապարդիւն պաշտօնավարութիւն մը ունէի, եւ կամ ինչո՞ւ այսքան ուշացուցիք ձեր դատաստանը։

Երկրորդ՝ Թօքաթի Ազգ. Վարչութեան եւ Ուսումնական Խորհուրդի անդամներուն մէջ, իմ պաշտօնավարութեանս օրով, կային բանիրուն եւ արժանիք գնահատող անձեր, որոնցմէ ոմանք գրեթէ ամէն օր վարժարանները կ'այցելէին եւ տիրող կարգապահութենէն ու մեր պաշտօնավարութեան մասին միշտ գոհունակութիւն կը յայտնէին ինծի, թէ՛ առանձինն եւ թէ հրապարակաւ։ Կը մնա՞յ Ուսումնական Խորհուրդին առանձինն կարդացած տարեկան տեղեկագիրները իմ պաշտօնավարութեանս մասին՝ ի լուր հասարակութեան։

Երրորդ՝ եթէ իմ պաշտօնավարութիւնս դպրոցական գետնի վրայ գրեթէ ապարդիւն ըլլար, Թօքաթի Ազգ. Վարչութիւնը՝ 1901ին Բզիր եւ 1903ին Բաղէշ տեղապահ նշանակուած ատենս՝ հաւաքական ստորագրութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր չէր դիմեր եւ գրաւորապէս չէր խնդրեր որ Կեդր. Վարչութիւնը զիս Թօքաթէն չհեռացնէ եւ այլուր պաշտօնի չկոչէ, «քանի որ իմ բացակայութենէս թէ՛ ժողովուրդը եւ թէ մանաւանդ երկսեռ վարժարաններու հազարի մօտ աշակերտները պիտի տուժէին»։ Չակերտներու մէջ առնուած վերջին տողերը այն ատենուան թերթերէն քաղուած են։

Տասն ամիս առաջ, ներկայ պաշտօնիս կոչուած ատենս, երբ հրաժարականս մատուցի Թօքաթի մէջ ունեցած պաշտօնէս, Տ. Պետրոս Ս. Քահանայ, Քաղաքական Ժողովի ատենապետ Ծաբուղեան էֆ. Ղազարեան, նորընտիր Քաղաքական Ժողովի անդամներ եւ ուրիշ պաշտօնական անձեր խնդրեցին Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ որ Թօքաթէն չհեռանամ, բայց ես, Կեդր. Վարչութեան որոշման համակերպելու նուիրական պարտքս չմոռնալով, ստիպուեցայ մերժել վերոյիշեալներուն խնդիրքը։

Արդ. վերջացնելով խօսքս, կը փութամ յայտնել, Պ. Փանոսեան, թէ Ս. Էջմիածնի Հոգեւոր Ճեմարանի Ուսումնական Խորհուրդը, Իզմիրի Ուսումնական Խորհուրդը, Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը եւ Ս. Յակոբայ որբանոցի Խնամակալութիւնը, Ամասիոյ Ազգ. Վարչութիւնը, նոյն իսկ Թօքաթի Խառն Ժողովն ու Ուսումնական Խորհուրդը եւ բոլոր այն տեղերու պաշտօնական մարմինները, ուր ուսուցչական եւ տեսչական պաշտօններ վարած եմ ցարդ, իրենց պաշտօնական գիրերով եւ ստորագրութեամբ հաստատած են իմ ձեռնհասութիւնս եւ կարողութիւնս, զոր այս ալ իրաւունք ունիմ արտատպելու։

Առաջն. Տեղապահ Թոքաթի
ԳԷՈՐԳ Ծ. Վ. ԻԲՐԱՆՈՍԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱԳԻՏԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Դ.

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԻ ՄԸ ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌԸ

— Քեզի ըսի թէ համարակալութիւնը երկու խաղալիկ ունեցող դիտակ մըն է։ Քիչ մը առաջ այդ երկու խաղալիկներուն մէկովը դիտեցինք։ Վաճառականը ի՞նչ կը տեսնէ միւսով։

—Միւսո՞վ. ինքն ի՛ր վիճակը կը տեսնէ։

—Ինչպէս կը տեսնէ։

—Կարծեմ թէ աչքէ անցընելով ամէն ինչ որ ունի։

—Տեսնե՛նք, ի՞նչ ունիմ ես, որ առուտուրս լաւ կը հասկնամ։

—Նախ՝ դրամարկղին մէջ դրամ ունիք։

—Լաւ, յետո՞յ։

—Վաճառքներ ունիք։

—Աղէ՛կ, ուրի՞շ։

—Ուրի՞շ, չեմ գիտեր։

—Է՛, հապա պահանջնե՞րս։

—Օ՛, այո՛, ստուգիւ. Պահանջներ ունիք բոլոր անոնցմէ որոնք ձեզմէ ապառիկ գնած են։

—Այնպէս որ քու հաշուովդ, դրամարկղին դրամը, վաճառատան ապրանքները, ինչպէս նաեւ իմ պարտապաններուս հաշուեցուցակները, ի՞մս են այս բաները։

—Այո՛, պարոն։

—Չկա՞յ անոնցմէ զեղչելիք բան մը։

—Ձեր տեղը կը մտածեմ. բան մը չեմ տեսներ։

—Պիտի օգնեմ քեզի։ Ուրկէ՞ հայթայթուած են վաճառատան ապրանքները։

—Ա՛հ, գուշակեց Բիէր մէկ չունենալով, ձեր վաճառորդներէն կը հայթայթուին ու դուք պարտք ունիք անոնց փոխարժէքը։ Այնպէս որ, ձեր ունեցածներէն ու ձեր պահանջներէն պէտք է զեղչել ձեր պարտքերը։

—Անտարակո՛յս, պարոն ճշտիւ։ Ու հիմա, միտքդ պահէ այս բանը. վաճառականներէն հարիւրին իննսունը, — ինծի պէս փոքր վաճառականներու վրայ է խօսքս — հարիւրին իննսունը եւ թերեւս իննսունհինգը, ճիշդ չեն գիտեր թէ ինչպիսի նիւթական վիճակի մը մէջ կը գտնուին թէ՛ հանդէպ ուրիշներուն եւ թէ հանդէպ իրենց իրենց։ Օրը օրին կ'ապրին. կը թողուն որ գործերն ինքնին ընթանան՝ առանց անոնց վրայ հսկելու եւ կը թողուն որ անակնկալ դէպքերը յանկարծակի բերեն զիրենք։ Օր մը սնանկութիւն կը հրատարակէ իրենց յաճախորդներէն մէկը, որուն միշտ ապառիկ վաճառած են ու անվճար կը թողու իր պարտքերը. օր մը խնդիր կը ծագի իրենց ստորագրած տոմսերու կամ փոխանակագրերու մասին, զորս մոռցած են, եւ որոնց փոխարժէքը պատրաստած չեն. դարձեալ այն օրը՝ ուր հարկ կ'ըլլայ ուրիշին թողուլ իրենց խանութը, խնդիր կը ծագի իրենց վաճառքներու մասին, զորս ենթադրաբար կը գնահատէին 12,000 կամ 15,000 ֆրանք ու իրապէս 6000 8000 ֆրանքէն աւելի չեն արժեր։

—Բայց ի՞նչ պէտք է ընել անակընկալներէ զերծ մնալու համար։

—Կարգ կանոն ունենալ պէտք է։

Բայց քանի մը յաճախորդներ վրայ հասան ու ընդհատեցին դասը։ Յետոյ ընթրիքի ժամը հնչեց, եւ գիշերը միայն հայր Ժէրար կրցաւ վերսկսիլ իր ուսուցումը։

—Այս անգամ, ըսաւ Բիէրին, գործնակա՛ն պիտի ըլլայ մեր դասը։ Ինծի նայէ, հոս եկուր եւ դրամարկղին առջեւ նստէ։

—Քանի՞ ֆրանք կայ դրամարկղին մէջ։

Բիէր զատեց ոսկիները, արծաթ ու պղինձ դրամները, եւ համրելէ յետոյ ըսաւ.

—228 ֆրանք 60, պարո՛ն։

—Հիմա, տո՛ւր օրագիրը. հոս է այդ խոշոր տոմարը։ Ի՞նչ կը տեսնես անոր մէջ։ Կարդա՛ տեսնեմ։

—Բօպինօ, պանիր, 90 սանթիմ, Օկիւսթ Տընի, այս օրուան հաշուեցոյց, 114 ֆրանք. տիկին Լանժէն, սուրճ, 6 ֆրանք, 50, վճարուած. Օկիւսթ Լօմպար, 27 ֆրանք 30, վճարուած. Հանրի…

—Լա՛ւ, ի՞նչ կը պատկերացնէ այս ամէնը։

—Այս ամէնը կը պատկերացնէ օրուան գործերը ինչ որ մեզմէ գնած են երէկ իրիկուընէ ի վեր։

—«Տիկին Լանժէն, սուրճ, 6 ֆրանք 50»էն յետոյ, ի՞նչ կարդացիր։

—Վճարուած կարդացի։

—Ի՞նչ կը նշանակէ։

—Ին կը նշանակէ թէ այդ յաճախորդուհին կանխիկ վճարած է, մինչդեռ միւս յաճախորդները դեռ կը պարտին ձեզմէ գնած բաներուն փոխարժէքը։

—Լա՛ւ, տիկին Լանժէի 6 ֆրանք, 50ը եւ Օկիւսթ Լօմպարի 27 ֆրանք 30ը հոս, դրամարկղին 228 ֆրանքին մէջ են, զորս քիչ մը առաջ համրեցիր։ Հապա Բօպինոյի 90 սանթիմը, Օկիւսթ Տընիի 114 ֆրանքը։

—Օ՛հ, ժամանակ մը յետոյ միայն պիտի առնենք զանոնք։ Իրենց հաշուոյն արձանագրուած են։

—Ըսել կ'ուզես թէ պիտի արձանագրես զանոնք. ուրեմն տո՛ւր հաշուեմատեանը. անցուր տոմարին վերջի երեսները. Բ գիրը, Բօպինոյի անունը։

—Երես 76։

—Լա՛ւ, 76երորդ երեսին մէջ, Բօպինոյի հաշուոյն գրէ 90 սանթիմը։ Նոյնն ըրէ նաեւ Տընիի մասին. անոր հաշուոյն գրէ 114 ֆրանք. նոյնն ըրէ նաեւ այսօրուան բոլոր ա՛յն յաճախորդներուն մասին՝ որոնք ապառիկ գնեցին. ամսավերջին, բոլոր այս հաշիւները պիտի հանենք ու անոնց պիտի ղրկենք իրենց հաշուեցոյցերը։

Բիէր արձանագրեց ինչպէս իրեն պատուիրուած էր։

—Հիմա, մեր այսօրուան ծախսերուն մէջէն երկու համագումարի տեսակներով զատէ կանխիկ վճարումները ապառիկ գնումներէն։ Բիէր պատրաստեց այդ երկու գումարները՝ Բօպինոյի, Տընիի եւայլն պարտքն 194 ֆրանք. կանխիկ՝ 78.60։

—Շա՛տ լաւ, հիմա կը տեսնե՞ս դրամարկղին մէջ, աջ կողմը, պզտիկ ճերմակ թուղթ մը։

—Այո՛։

—Կարդա՛ անոր մէջ գրուածը։

—150 ֆրանք։

—Այս թղթիկին վրայ նշանակուած է ա՛յն 150 ֆրանքը՝ որ կը բովանդակէ ոսկի, արծաթ, պղինձ դրամներէ, եւ զոր ես ինքս դրի այս առաւօտ դրամարկղին մէջ, երբ մտանք։ Դրամ եմ տալու, պարտքս վճարելու համար աւելի, կ'ըսեմ ուրեմն 150 ֆրանքը զոր ես դրի այս առաւօտ, 78 ֆրանք 60 զոր մենք առինք այսօր. գումար 228.60։

—Եւ ալ քիչ մը առաջ ճիշդ այս գումարը գտայ դրամարկղին մէջ։

—Լա՛ւ, տղա՛ս, ըսել է թէ դրամարկ-

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ 26

ԺՈՒԼ ՎԷՐՆ

ԴԷՊԻ ՄՈՒՇՏԱԿՆԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐԸ

ՄԱՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ը.

ՄԵԾ-ԱՐՋ ԼԻՃԸ

Մայիս 31ին, յաջորդ օրը, տիկին Բօլինա Պէռնէթ եւ Ճեսբըր Հոպսըն ոտքի վրայ էին առաւօտեան ժամը հինգէն սկսեալ։ Տեղակալը այդ օրը այցելութիւն տալով Հնդիկներու գտնուած տեղը, իրեն պէտք եղած տեղեկութիւնները պիտի քաղէր։ Թոմաս Պլէքի առաջարկեց՝ իրենց ընկերանալ այդ պտոյտին մէջ։ Բայց գիտունը նախընտրեց ցամաքի վրայ մնալ։ Կ'ուզէր քանի մը գիտական դիտողութիւններ կատարել եւ ճշդել Ֆոր-Ռէնֆիւէնի երկայնութեան եւ լայնութեան աստիճանները։ Ուստի տիկին Բօլինա Պէռնէթ ու Ճեսբըր Հոպսըն ստիպուեցան առանձին անցնիլ լիճին վրայէն, Նորման անուն ծերունի նաւավարի մը առաջնորդութեամբ, որ երկար ատենէ ի վեր Ընկերութեան ծառայութեան մէջ կը գտնուէր։

Երկու ուղեւորները, Ֆէլթըն լիմանապետին հետ գացին փոքր նաւահանգիստը, ուր ծերունի Նորման կը սպասէր իր նաւակով։ Ձկնորսի նաւ մըն էր, ողնափայտը տասնըվեց ոտք մեծութեամբ, միայնակ մարտաձողի մը պէս սարքուած. մէկ հոգի կրնար դիւրաւ վարել զայն։ Օդը գեղեցիկ էր։ Հիւսիս-արեւմտեան մեղմ զեփիւռ մը կը փչէր, ինչ որ շատ նպաստաւոր էր նաւարկութեան։ Ֆէլթըն լիմանապետը հրաժեշտ տուաւ իր հիւրերուն, ներողութիւն խնդրելով անոնցմէ՝ ընկերակցած չըլլալուն համար։ Բայց չէր կրնար գործակալութեան շէնքէն հեռանալ, ի բացակայութեան հարիւրապետին։ Նաւուն խարիսխը քակուեցաւ, ու յառաջամղիչ առագաստները պրկուեցան։ Փոքր նաւահանգիստէն դուրս ելաւ արագօրէն, լիճին ջուրերուն վրայէն սահելով։

Այդ ճամբորդութիւնը իսկապէս պայծառ մըն էր, եւ յանկուցիչ պտոյտ մը։ Ծերունի նաւավարը, լռակեաց բնաւորութեան տէր, ձողը դրած թեւերուն տակ, անխօսուկ կը կենար նաւուն յետսակողմը։ Տիկին Բօլինա Պէռնէթ եւ Ճեսբըր Հոպսըն, կողմնակի նստարաններուն վրայ երկնցած, իրենց աչքերուն առջեւ պարզուած գեղանկարը կը դիտէին։ Նաւակը կը յառաջանար Մեծ-Արջ լիճին հիւսիսային եզերքէն, գրեթէ երեք մղոն հեռուէն, ուղղագիծ ընթանալու համար։ Այսպէս պիտի կրնային դիւրաւ աչքէ անցընել ծառուէտ բլրակներու մեծ զանգուածները, որոնք դէպ ի արեւմուտք կը հակէին։ Լիճին հիւսիսակողմի մասը բոլորովին տափարակ կը թուէր, եւ հորիզոնին գիծը կ'ընկրկէր մեծ հեռաւորութեան մը վրայ։ Բոլոր այս ծովեզերքը հակադրութիւն մը կը ձեւացնէր այն ծովեզերքին հետ որ սուր անկիւն մը կը կազմէր, եւ որուն խորը կը բարձրանար Ֆոր-Ռէնֆիւէնը, կոնոյս եղեւիններով շրջապատուած։ Ընկերութեան դրօշակը կը նշմարուէր, որ դիւրաւ ամենաբարձր կէտին գագաթը կը կանգնէր։ Դէպ ի հարաւային եւ արեւմտեան կողմերը, լիճին ջուրերը, արեւուն ճառագայթներուն շողշողկի ենթակայ, տեղ տեղ կը շողային, բայց ինչ որ ամէնէն աւելի կը շլացնէր նայուածքը, չորսին առանձնայատուկ էին, հալած արծաթի զանգուածներու նման, որոնց ցոլացումին չէր կրնար դիմանալ աչքը։ Ձմրան սառերէն հետք չէր մնացած։ Միայն այդ ծփուն լեռները կը կենային, որոնք արեւուն ազդեցութեան ենթակայ, կը բողոքէին բնական օրէնքներուն դէմ. այս վերջինը սովորաբար շատ երկար տեւել մը կը գծէր, եւ որուն կը պակսէր ջերմութիւնը, եթէ ոչ փայլը։

Տիկին Բօլինա Պէռնէթ եւ Ճեսբըր Հոպսըն կը խօսէին այդ բաներուն վրայ, ամէն ատենի պէս փոխանակելով այն մտածումները զորս իրենց մէջ առաջ կը բերէր այդ նորօրինակ բնութիւնը։ Ցրտաշունչներով կը ճոխացնէին իրենց միտքը, մինչ նաւակը հեզիւ հեզ ճօճելով, հանդարտիկ ջուրերուն վրայէն արագօրէն կը յառաջանար։

Արդարեւ, նաւակը առաւօտեան ժամը վեցին ճամբայ ելած էր, եւ ժամը իննին, գրեթէ կը մօտենար լիճին հիւսիսային ծովեզերքին, ուր պիտի հասնէր։ Հնդիկները բանակած էին Մեծ-Արջ լիճին հիւսիս-արեւմտեան անկիւնը։ Ժամը տասնէն առաջ, նաւակը հասած էր այդ տեղ, կանգ առնելով միջակ մեծութեամբ ժայռափի մը առաջը։

Տեղակալ Հոպսըն եւ տիկին Բօլինա Պէռնէթ ցամաք ելան իսկոյն։ Երկու-երեք Հնդիկներ դիմաւորեցին զանոնք, — ի մէջ այլոց իրենց պետը, որ խօսք ուղղեց բաւական հասկնալի անգլիերէնով մը։

Այդ Նապատակ-Հնդիկները, ինչպէս նաեւ Պլինձ-Հնդիկները, Կուղբ-Հնդիկները եւ ուրիշներ ամէնքն ալ կը վերաբերին Չիբուէյլեաններու ցեղին։ Հետեւաբար իրենց համազգիներէն քիչ տարբերութիւն ունին հագուստ կապուստի ու սովորութեանց մասին։ Մնաց որ, սաէկ յաճախ յարաբերութեան մէջ կը գտնուին գործակալութեանց հետ, եւ իրենց ըրած առեւտուրին պատճառաւ «բրիտանացած» են, ո՛րչափ որ կրնայ ըլլալ վայրենի մը։ Ամրոցները կը տանին իրենց որսորդութեան արդիւնքները, եւ կենաց համար անհրաժեշտ եղող առարկաներու հետ կը փոխանակեն, զորս իրենք չեն շիներ ալ եւս քանի մը տարիէ ի վեր։ Աւելի ճիշդ կ'ըլլայ ըսել թէ Ընկերութեան հաշուոյն կը գործեն, եւ անկէ կ'ապրին. հետեւաբար թո՛ղ զարմանալի չթուի որ ամէն ինքնատիպութիւն կորսնցուցած են անոնք։ Եւրոպական չփումէ զերծ մնացած ցեղ մը հանդիպելու համար, պէտք է լայնութեան աւելի բարձր աստիճանները ուղղուիլ, մինչեւ Եսքիմոներու յաճախած սառուցեալ երկիրները։ Եսքիմոներ, ինչպէս նաեւ Կրէօնլանտացին, ճշմարիտ զաւակն է բեւեռային երկիրներու։

Տիկին Բօլինա Պէռնէթ եւ Ճեսբըր Հոպսըն գացին Նապատակ-Հնդիկներուն տեղը, ծովեզերքէն կէս մղոն հեռուն հաստատուած։ Հոն գտան երեսունի չափ բնիկներ, այր, կին եւ տղայ, որոնք ձկնորսութեամբ եւ որսորդութեամբ կ'ապրէին, շահագործելով լիճին շրջակայքը։ Այդ Հնդիկները վերջերս եկած էին ամերիկեան ցամաքին հիւսիսակողմը հաստատուած երկիրներէն։ Շատ անկատար տեղեկութիւններ տուին Ճեսբըր Հոպսընի, ի մասին վաթսուներորդ զուգահեռականին շրջակայքը գտնուող ծովեզերքին։

(Շարունակելի)

ղին հալիլը ճիշդ է. կրնանք ուրեմն համոզուած ըլլալ ու երթալ պառկիլ. այս գիշեր չատ յոգնեցայ, հանգիստի պէտք ունիմ։

— Հապա մեր պարտքե՞րը, պարոն Ժերար, հապա վճարուելու մէջ պատրաստ գտնուած վճարուելնե՞րը։

— Աւելի կը բաւէ այս իրիկուան համար։ Ատ ալ ժամ քու գիտցածդ կը բաւէ՝ ինծի կարենալ օգնելու համար։ Մնացածը ուրիշ օր մը պիտի շարունակենք։

Բեւէրի ուշադրութիւնն ա՛յնչափ լարուած էր, որ չէր փափաքեր մինչեւ կէս գիշեր իսկ շարունակել։ Սակայն իր մտային այս վիճակը զինքը շարժելու կէս ժամ յետոյ անուրջներու երկիրը համբարձել։ Երազին մէջ կը տեսնէր թէ դրամարկղը հալիլը կը քննէր, փրանքներն ու ոսկեդրամները սեղանին վրայ դիզելով. դրամներու դէզը մինչեւ առաստաղ կը բարձրանար ու կը լսէր հայր Ժերարին մրմնջելը. «Ըը 100,000 փրանք. բաւական է, մնացածը առ ու հարստացիր»։ Բայց երբ կ'ուզէր առնել այս միլիոնը, ոսկիի ու արծաթի դէզերը խոյս կուտային իր ձեռքերուն տակէն. ա՛լ բան մը չէր գտներ ու Պ. Ժերար անոր կ'ըսէր խնդալով. «Ահա ամէն ինչ որ կը մնայ՝ քու երկու կամկար ձեռքերդ են, ինչ որ առաջին ճշմարիտ հարստութիւն մըն է»։

ԺՈԶԷՖ ՇԱՏԷ-ՊԵՐ

Թրգմ. Ա. Թ. ՂԱԶԱՐԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Քուրոբաքինն եւ Նոճի.— Ռուսական բանակին վիճակը.— Զինուորական գործողութիւնները.

Թան մարտ 13ի իր թիւին մէջ կը հրատարակէ իր զինուորական քննադատ Պ. Պերնէր աս տողերը.

«Ցաղթահարուած Մուքտէնի շուրջը ճապոնները փակեցին օղակը։ Նոճի զօրավարին ձախ կողմին ծայրը կը հասնէր Ու-Սի-Թզայի հարաւային կողմին։ Քուրոքի զօրավարին բանակին զանազան մասերը, որ Ֆուշունէն եւ անկէ դէպի հիւսիս ելած են՝ Մուքտէնի ու լերան մէջտեղը, թնդանօթներ զետեղած են Բու-Հոյի եւ Տավայի մէջ։ Կ'ըսուի թէ հարիւր հազար հոգի մեռած կամ վիրաւորուած եւ երեք հարիւր դաշտային ու հարիւր խոշոր թնդանօթներ եւ քանի դրօշներ կորսուած են. վիթխարի անանկութիւն մը որ չատ դէմ կը վարձատրէ Ռուսիոյ ճիգերը ու զոհողութիւնները այս պատերազմին համար եւ կ'արդարացնէ այն անհուն ցաւը զոր Ռուսիա կը զգայ՝ այդ նոր դժբաղդութիւնը իմանալով։ Ռուսիա դեռ կը կրնայ յաղթել իր [illegible] թեան դէմ, կ'ըսուի, անդիմադրելի հետեւանքները եւ կ'երկարէ պատերազմին շարունակութիւնը. ճիշդ կը նմանի այն հիւանդին որուն առողջին անգամ խմոր կը տրուի թէ անդամահատութեան մը պիտի ենթարկուի, եւ որ կը խուսափի բժիշկէն բաժնուիլ, առանց նշդրակին ազդեցութեանը. ժամանակը եւ ցաւերուն շարունակութիւնը միայն կրնան զայն համոզել անհնարելի ըլլալու վերջնականին։ Մարտ 10ի դառնակսկիծը — աղետալի թուական մը ռուսական պատմութեան մէջ — ամէնէն առաջ Քուրոբաթքին զօրավարը կը հարուածէ, եւ երբեւ թէ բաւական դատապարտուած չէր, հանրային կարծիքը կը գտնէ անոր դէմ եւ զայն նախազ քաւութեան մը կ'ընէ՝ Խարպին բուն մեկնելուն համար։ Անշուշտ ասոր մէջ չատ մը չափազանցութիւններ ու կիրքեր կան. սակայն անոր նկատմամբ առանց չեզոքութեան պէտք եղած խոհեմութիւնէն, ո՛չ ալ անհրաժեշտ այն դժուարութիւններուն որոնց դէմ մաքառեցաւ, պէտք է խոստովանիլ թէ Քուրոբաթքին զօրավարը քննադատութեան պատճառ տուաւ եւ զինուորական կանոնները [illegible] չկրցաւ կանոնցանել։ Ի՛նչպէս կարելի է ընդունիլ թէ Նոճի զօրավարին չրջապատ շարժումին յանկարծակի եկած է, մինչդեռ ամիսներ ցոյց կուտային իրեն այդ շարժումին կարելիութիւնը։ Բօրթ-Արթուրի անկումով ազատ կը մնար ճապոնական Դ. զօրաբանակը յանուարի առաջին օրերուն եւ Լիաօյի ու Հուն-Հոյի միջեւ եղած մասերը զինուորներ բնաւ չկային. բնական էր որ ճոր նոյն այդ զօրաբանակը հոն պիտի հաստատուէր. ռազմագիտական չատ մը ուժեր այդ կերպով գործելու համար, մէ՛ջ ու պատճառ որ նախապէս մտադրած էր հիմա [illegible] յաջողած յարձակողականը եւ թէ կ'ուզէր փակել ճապոնական զինուորներուն [illegible] ռուսական հեծելազօրքերու արշաւանք. մինչդեռ դէմ։ Այդ հեծելազօրքերուն դերն էր, փոխարէն, խափանել Նոճիի նախապատրաստական համախմբումը Հուն-Հոյի արեւելեան կողմը, բայց չյաջողեցան, վասն զի ճապոնները դիւրութեամբ ռազմագիտական թումբ մը չինեցին [illegible] կողմնակ, [illegible] եւ մէկ քանէն մինը, Սանտէպուի դիմադրութիւնէն եւ քը. առալ ճապոնները փակեցին այդ անձնել ճամբան, ուր Նոճի համախմբուեցաւ։ Սակայն այն անկիկութիւնները զորս Ռուսները ունեցան Սին-Մին-Թինկի մասին, այն տեղեկութիւնները զորս Մոնղոլներ հոն կը կ[illegible] զօրքերու երկու գունդեր փետր. 22ին կատարեցին Լիոյանի կայարանին մէջ (Սին-Մին-Թինկի եւ Բուն-Բոն-Զէի մէջտեղը) կրնային ուղղակի հեռագրութեան գծերուն տեղ ծառայել։ Վերջապէս նոյն տեղին զանազան կողմերը եւ կամ Ֆա-Քու-Մինի մէջ ճապոնական կարեւոր զօրութիւններ կային որոնք իրրեւ հիմ կը ծառայէին դէպ ի Պոտունէ գործող զօրախումբերուն եւ սպառնալով, ինչպէս կը յիշէ, կարեւ ռուսական հաղորդակցութեան գիծը՝ քանդելով երկաթուղիին զանազան մասերը։ Այդ պարագաները կրնային արթուն պահել ամէնէն նուազ աչալուրջ միտքը, երբ փետր. 22ին մինչեւ այն ատեն նկատողութեան չառնուած նշան մը երեւցաւ՝ Սին-Մին-Թինկի մէջ ճապոնական չորս հարիւր հեծելազօրքերու յանկարծական երեւումը։ Անշուշտ ճապոնական ծրագրին յանդուգն մասերը, որոնք անհատական կը նկատուէին, պաշտօնեացուցին Քուրոբաթքին զօրավարը։ Ծրագրին այդ մասը, արդարեւ, կը պահանջէր ռուսական բանակներու ռազմագիտական անշարժութիւնը եւ կրնար աղէտ մը վերածուիլ, երբ յարձակման վայրկեանին գործադրուէր։ Աւելի կը նմանէր ծրագրին աւարտումը զօրավարներուն զորանոցը լէն ուղղակի լաւ կրնար պարտութեան մատնել, և որոնց համար կ'ըսէր թէ «Բանակներու մասին այնպէս մը կը տրամադրենք որ իրրեւ թէ լեռներ ըլլային»։ Բայց դէպքը հաստատեց թէ ճապոնական պատրաստութիւնը այդպէս տրամադրելով, ճիշդ տրամադրած էր եւ թէ տեսականին մէջ ծրագրին ամէն համարուած կողմը գործնականին մէջ ճշդութիւնը եւ անսխալութիւնն էր։ Շրջանիկ շարժումը հինգ օր առաջ սկսած էր՝ Քուրոքի զօրավարին յարձակողականովը դէպ ի Թա-Լինկի լեռները։ Քուրոբաթքին զօրավարը ամբողջ խաբուեցաւ այդ ցոյցին բուն իսկ նպատակին համար որ Քաուլպարս զօրավարին աջ թեւը ուժով մը չսպառնար զօրքերուն ամբողջ բանակը դէպ ի Փուշուն ղրկելու համար. ուրիշ փետր. 28ին Նոճի զօրավարին զօրութիւնները երբ առաջին ընդհարումը կատարեցին ռուսական Բ. զօրաբանակէն երկու զօրախումբներ պակաս էին։ Պատահական զօրաբանակ մը, որուն զինուորները Ա. ու Բ. կիսագունդներէն բաղկացած, Զանթանէն վար կը գտնուէր Հուն-Հոյի աջ եզերքին վրայ. ուրիշ մըն ալ, կարելի է ըսել, միեւնոյն ճակատին վրայ կը տարածուէր միւս կողմէն։ Փետրուար 28ին ճապոնական 9րդ զօրաբաժին մը, պահեստներու կիսաբաժինը մը օգնութեամբ, յարձակեցաւ ռուսական այդ զօրքեր զինուորներուն վրայ որոնք լաւ դիմադրեցին. հետեւեալ օրն ալ պիտի կրնային շարունակել դիմադրութիւնը, եթէ լուր առնուած չըլլար որ ճապոնական չորս զօրաբաժիններ կան Լիաօյի երկայնքը, Բուլաթամայի մէջ, եւ աւելի դէպ ի հարաւ։ Ասոր հետեւանքով մարտ 1ին առաջինք զինուորները Հուն-Հոյի ձախ եզերքը քաշուեցան։ Այդ նահանջին բերմամբ ճապոնական բնակ բերդ զօրաբաժինը այդ անգամ մը կը ցուց յարձակիլ ռուսական 8րդ զօրաբանակին աջ կողմին վրայ։ Քաուլպարս զօրավարը, պատասխանելով, իր ձախ կողմէն հակայարձակում մը կատարել տուաւ զօրաբաժինի մը որ կը բաղկանար երկու գունդէ։ Ասոնք նոյն օրուան գիշերը գրաւեցին Բի-Թ-Զէի եւ Սէ-Բուն-Թու-Զէի գիւղերը, սակայն հետեւեալ օրը ճապոնական [illegible] դիմադրութիւնը կը հաստատէր Սա-Լին-Բուի մէջ եւ Սին-Մին-Թինկի ուղղութեամբ, որով Ռուսները կը հարկադրուէին թողուլ այդ երկու յենակէտերը։ Ցայտնի է թէ Քաուլպարս զօրավարը, իր ձախ կողմէն գործելով, այն միջոցին երբ ճապոններուն ճիգերը կը չէզոքացնէին իր աջ թեւին դէմ, սխալ գործած էր։ Սակայն ասոր համար կարելի չէ զայն մեղադրել, վասն զի ճապոնական զօրաշարժումին յանկարծակի յարձակումը [illegible] անօրինակ բան մըն էր, քանի որ մէկ օրուան մէջ յիսուն քիլոմէթր ճամբայ կը կտրէր Բուլաթամայէն Սա-Լին-Բու։ Ասկէ զատ մեղք կը պատճառէ Քուրոբաթքին զօրավարին այն ընթացքը որով մարտ 2ին իր ռազմագիտական կացութեան մէջ ընդհանուր համամասնութեան պէս չգործեց եւ միայն պահեստի դաշտին մէջ ցոյց տալու ջանաց, առանց ռազմագիտօրէն պատասխանելու կատարուած գործողութիւններուն։ Արդեօք անտաղութիւնը խանգարուեցաւ եւ կամ հարկ եղած միջոցները չունէր։ Ամէն պարագայի մէջ իր զօրութեան ամբողջ գանգուածովը չգործեց, բայց միայն վաշտերը քաշեց՝ մէկը Սա-Հին-Բուի ուղեւ եւ միւսներն ալ Թաչիշանէն անդին։ Յետոյ մարտ 3ին երբ ճապոնները վերստին դէպ ի հիւսիս կ'երթային եւ Սա-Լին-Բուի հարաւային (էրթոն) միեւնոյն ուղղութեամբ կը յառաջանար, Քուրոբաթքին զօրավարը ուզեց մասնաւորաբար պէս պաշտպանել Բ. զօրաբանակին նահանջը, եւ այդ կողմը ղրկեց Իվանով զօրավարին զօրաբանակը։ Այդ զօրավարը, չի գիտցուիր ինչ պատճառով, իր պաշտօնը չկատարեց եւ դէպ ի Հուն-Հոյի ձախ եզերքը քաշուեցաւ՝ Թոքաթիի մէջ։ Սակայն Սուլանով զօրավարը (8րդ զօրաբանակին 14րդ զօրաբաժինը) դէպ ի Սան-Սին-Թուն եւ Մաթուրուն քաշուելով, Սա-Բու-Ցիա-Բուէն անկի հեռուն կ'երթար, որով այդ տեղը, անպաշտպան մնացած, ճապոններուն ձեռքը կ'անցնէր արիւնալի ճակատամարտ մը ետքը։ Ասոր հետեւանքը եղաւ նոյն գիւղին մօտ դիրքերուն կատաղի մը [illegible] յառաջ [illegible] բաղադրութեամբ մը կը յառաջանչէր, ըսելով թղթակցի մը թէ լեռը անկէ չատ բարձր է։ Նահանջը, այդ տարաժամ երկրայիններուն առկ սկսած, հետեւեալ օրերը կը վերածուէր մեծ ճակատամարտի մը եւ կ'աւարտէր այնպէս ինչպէս գիտենք։ Քուրոբաթքին զօրավարը հիմա կը գանգատի թէ Հուն-Հօ գետը, որուն սառոյցները իրեն համար հալած էին, ճապոններուն համար պատնէշ ծառայած էր, եւ անշուշտ չատ դէմ դիպուած մըն էր այդ պարագան։ Եթէ Հուն-Հօ գետը սառոյցները չհալէր, ճապոններուն հալածումը աւելի դանդաղ պիտի ըլլար եւ Մուքտէնի առջեւ ալ նահանջ կորուստ պիտի տրուէր։ Եթէ 1812 նոյեմբեր 25ին Պերեզինան սառած ըլլար, հարկ պիտի չմնար անոր վրայ կամուրջներ չինելու, Նաբոլէոնի բանակը առանց արգելքի պիտի անցնէր սառոյցներուն վրայէն եւ Սթուտերանքայի առջեւ աղէտը անդի պիտի չունենար։ Սակայն Նաբոլէոն կրցաւ իր անդրադարձութեանը դիմադրել եւ ազատել իր բանակին բեկորները։ Նոյն զօրավարը կը մեղադրէր Նաբոլէոնը Էպլէ կողմէ չինուած կամուրջին մասերուն առջեւ։ Նաբոլէոն պատասխանեց.— «Ի՛նչու կ'ուզէք միայն խանգարել երբ հանգրուանութեամբ չատ աւելի բանէ մնացած ձեռքը»։ Չի յուսացուիր որ Քուրոբաթքին հիմա ունենայ այդ մեծ պաղարիւնութիւնը որ մեծ միտքերու եւ մեծ սրտերու յատուկ է։»

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Ռուս լրագիրներուն կարծիքը.— Պատերազմին վախճանը.— Քուրոբաքինի զօրավարին հրաժարականը.

Պեդերսպուրկ, 13 մարտ.— Նովօսդի նկատողութեան առնելով Քուրոբաթքին զօրավարին աղէտին առաջ բերած կացութիւնը, կ'ըսէ.— «Բանակին դէմ աւելի եւ բաւական յաղթեցանք պարտութիւններու մէջ։ Տալրազոյն Արեւելքի մէջ մեր գաղթային քաղաքականութեան հրաժարումը Ռուսիոյ համար պարտութիւն մը պիտի չըլլայ։ Լիաօ-Տունկ եւ Մանչուրիա ռուսական հողեր չեն։ Սախալին կղզին երբեմն ճապոնական էր։ Եթէ հաշտութեան կնքման համար նոր իսկ հարկ ըլլայ, [illegible] Վլատիվոսթոքի [illegible] թիւնը նուազ [illegible] է [illegible] երբեմն Սեվաստոպոլէն [illegible] Ռուս ազգին քաղաքակրթութեան ընդհանուր բան իսկ Ռուսիոյ մէջ են։ Ռուսիա երկարաձգութեան պէտք չունի ալ աւ, բայց ներքնապէս պէտք է զարգանայ»։ Նովօսդի հաշտութեան մասնաւոր նշան մը կը նկատէ Մոսկովսքիյէ Վիէտոմոսթի [illegible] հակումը։

— Նովոյէ Վրէմիա յօդուածի մը մէջ, որ անշուշտ վերջին լուրերէն առաջ խմբագրուած է, կ'ըսէ թէ պատերազմը մինչեւ վերջը պէտք է շարունակել վերջնական յաղթութեամբ մը այն ատեն հաշտութեան մը յանգելու, որով կարելի ըլլայ Ռուսիոյ երաշխաւորել իր դարաւոր ձգտումներուն գոհացումը։

Բարիզ.— Բեդերսպուրկէն հետեւեալը կը հեռագրեն Բըթի Բարիզիէնի.— Քուրոբաթքին զօրավարը, ըսելով որ տարապայման յոգնած է եւ անկարող՝ պատերազմը չարունակելու, խնդրեր է իր վրայէն առնել ընդհանուր հրամանատարութեան պաշտօնը։ Սուխոմլինով զօրավարը յանձն առեր է անոր յաջորդել, պայմանով որ միայն զինուորական գործողութեանց Տէօրէնն ըլլայ եւ Նիքոլա Նիքոլայէվիչ մեծ դուքսը ստանձնէ ընդհանուր վարչութիւնը։ Զինուորական չրջանակներուն մէջ համոզում կը տիրէ թէ ռուսական բանակը, հակառակ իր կորուստներուն, պիտի կրնայ լուրջով վերակազմուիլ եւ չարունակել պատերազմը։ Վերին չրջանակները բոլորովին կը հակառակին հաշտութեան։

ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Հալածումը.— Նահանջի գիծը կտրուած.— Խարպինին օգնութիւն.— Ռուս զինուորներուն վիճակը.— Ռուսներուն աղէտը եւ Քուրոբաքինի ծրագիրը.

Լոնտոն, 13 մարտ.— Թոքիոյէն հետեւեալը կը հեռագրեն Տէյլի Թելեկրաֆի.— Պաշտօնական հեռագրի մը համեմատ ռուսական բազմաթիւ զինուորներ Մուքտէնի հիւսիսային կողմը համախմբուած են, բայց անոնց նահանջի գիծը կտրուած ըլլալով կամ անձնատուր պիտի ըլլան եւ կամ պիտի փճանան։ Մեծ թիւով Ռուսներ անձնատուր եղած են Ասգանի մօտերը։ Ճապոնները մեծաքանակ դրամ ձեռք անցուցած են։ Մուքտէնի արեւմտեան կողմը պաշարուած ռուսական երկու զօրաբաժիններ բնաջինջ եղած են։ Ճապոնական ձախ կողմի ծայրէն զօրախումբ մը դաշտ մը չափ մօտեցած է Թիէ-Լինկի հարաւային կողմին. ուրիշ մըն ալ հիւսիսային արեւմտեան կողմէն քանի մղոն։ Ճակատամարտներուն մասնակցող զինուորներուն թիւը 850,000 կը հաշուուի։ Օեամի բանակը առանցքէն հազար հոգի կորսնցուցած է. ճապոնական Մուքտոն եւ ի տալքի զօրավարները վ[illegible] Ռուսները բանակին հետ տարին Մուքտէնի չինական կուսակալը՝ ճապոնասէր ըլլալուն համար։

Բարիզ.— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն Բըթի Ժուռնալի.— Խարպինի զինուորները հրաման առացան փութով Թիէ-Լինկ երթալ, ուր ճապոնները յարձակում մը պիտի կատարեն. Ռուսները անկէ դուրս վանելու համար։ Խարպինէն ամէնէն չատ քառասուն հազար զինուոր պիտի կրնան առնել։

— Բըթի Ժուռնալ աս հեռագիրը ըստացած է Բեդերսպուրկէն իր թղթակիցէն.— Կ'ըսուի թէ 16րդ եւ 17րդ զօրագունդերը զէնքերնին եղած են։ Աղէտը երեւակայուածէն չատ աւելի մեծ է։ Ռուս թերթի մը թղթակիցը կ'ըսէ թէ այդ զօրագունդերուն զինուորները խելագարութեան վիճակի մատնուած են եւ այնքան չուարած որ իրենց ընկերներուն վրայ հրացան կը պարպեն։ Ուրիշներ սուիններով կը յարձակէին ծառերու վրայ, ճապոններ կարծելով։ Շատերը, ծնրադրած, երեսնին կը խաչակնքէին աղօթելով։ Մուքտէնի չրջակաները ամբողջ թնդանօթները ճապոններուն ձեռքը անցած են։ Քուրոբաթքին, հարիւր յիսուն հազար հոգիով կ'աշխատի փախչիլ ճապոններուն հալածումէն։

Թոքիօ.— Ռուսական աղէտին ընդարձակութեան վրայ տակաւին որոշ գաղափար մը կազմուած չէ։ Սա միայն յայտնի է թէ մեծամեծ կորուստներ ունեցած են եւ 25,000 Ռուսներ գերի ինկած են։ Տակաւին կարելի չէ ըսել թէ Քուրոբաթքին զօրավարը մտադիր էր պաշտպանել Հուն-Հոյի գիծը։ Այսու հանդերձ իր ձախ թեւին վրայ բազմաթիւ նոր զինուորներ ղրկելով, Մուքտէնի չուրջը, կ'երեւայ թէ այդ էր մտադրութիւնը։ Ռուս հրամանատարը ծրագրած էր խափանել ճապոններուն չրջափակ շարժումը ուժգին հակայարձակումներով, բայց ճապոնները յաջողեցան խրբել ռուսական գիծերը Հուն-Հոյի վրայ, թէ՛ հիւսիսէն եւ թէ արեւմտեքէն Ռուսները հանդիպելով, այդ կերպով Մուքտէնը չրջապատելով եւ բազմաթիւ ռուս զինուորներ մեկուսացնելով՝ իրենց երկու թեւերուն միացումէն կազմուած չղթայով։ Այդ գործողութիւնը երեք [illegible]։ Ճակատամարտը ամբողջ գիշերը չարունակեց կատաղութեամբ։ Ռուսները կը ջանան խզել ճապոններուն կազմած չղթան։ Երեկուան կորուստն ալ խիստ չատ էր։ Եթէ ճապոնները յաջողին կտրել Թուչանէն Թիէ-Լինկ երկարող գիծը, Քուրոբաթքին զօրավարին գրեթէ ամբողջ բանակը ողջակէզ չղթայակի մը մէջ պիտի մնայ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Չինական բանակը Մուքտէնի մօտ.— Ռուսիոյ բողոքը.— Հաշտութեան զրոյցներ.— Գերմանիա, Ֆրանսա եւ Ռուսիա.— Նաւի գրաւում.

Բարիզ 13 մարտ.— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն Բըթի Բարիզիէնի.

«Չինացի Մա զօրավարը, երեսուն հազար զինուորներով, Մուքտէնի մօտակայ չինական գերեզմանները պաշտպանելու պատրաստուելով»։

Լոնտոն.— Բեքինի ռուս դեսպանը բողոքեց Չինաց կառավարութեան, ըսելով որ Մա զօրավարին զինուորները Սին-Մին-Թինկի մէջ Թունկուզներուն գործակից են Ռուսներուն դէմ։

— Շանկայէն կը հեռագրեն Մորնինկ Բոսթի թէ Գերմանիոյ, Ֆրանսայի եւ Ռուսիոյ միջեւ գաղտնի համաձայնութիւն մը կայ՝ Շան-Թունկի, Քուանկ-Սիի, Մանչուրիոյ եւ Մանկ լիայ մասին։

Բարիզ.— Թան, Ռուսիոյ կացութիւնը բաղդատելով Ֆրանսայի կացութեան հետ՝ 1870ին, կ'ըսէ.

«Ռուսիա որ օտար երկրի մը վրայ կը կռուի երկրի մը համար որուն նկատմամբ ըսած է թէ չուզեր իւրացնել, պէտք չէ մինչեւ ծայրայեղ [illegible] պահանջումները։ Իր դաշտային պարտքը [illegible] մէջ հաւանելու [illegible] հաղթութեանց հետեւանք եւ դէմ պայմաններու մէջ կատարուած ձեռնարկութեան մը համար։ Հաշտութիւնը դժնդակ պիտի ըլլայ Ռուսիոյ համար, բայց ոչ թէ կործանարար, եւ Ռուսիա դիւրաւ պիտի դարմանէ իր վէրքերը։ Ֆրանսական հանրային կարծիքը առանց մեծամասնութեան, համակրութեամբ փարած ռուսական դաշնակցութեան, այդ տեսակ լուծում մը կը մաղթէ։»

Պերլին.— Քաղաքական չրջանակներու մէջ այնպէս կը նկատուի թէ այժմու [illegible] մտադրութիւն ունի Ռուսիոյ՝ պատերազմը չարունակելու համար։ Ռուսիոյ ներքին կարծիքը անպատճառ հաշտութիւն կը պահանջէ։

— Լոքալ Անձայկեր կը հաստատէ անգլիական լրագրի մը առած լուրը՝ հաշտութեան զրոյցներու մասին։ Ռուսական դիւանագիտութիւնը կը ջանայ որ [illegible] հաշտութեան մը համար Զարին հաւանութիւնը ձեռք բերէ։

— Ֆակեպլատ կ'ըսէ թէ Մուքտէնի մէջ ճապոններուն յաղթութիւնը պատմութեան ամէնէն մեծ յաղթանակներէն մէկն է։

Թոքիօ. Անգլիական Սաֆոնա Բրենս չոգենաւը որ երկաթուղիի պաշտպանէ գիծեր բեռցած Վլատիվոսթոք կ'երթար, Զուգիմայի [illegible] ճապոններուն կողմէ բռնուեր եւ Սասէպօ տարուեր է։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ 16 մարտ.— (Պաշտօնական).— Մարէշալ Օեամա հետեւեալ հեռագիրը ուղղեց Թոքիոյի ընդհանուր սպայակոյտին.

«Մեր զինուորները երկուշաբթի օրը գրաւեցին Հոյինկ-Բինկը։ Այս առաւօտ ալ Թիէ-Լինկը գրաւեցին եւ ճապոնական զինուորները նոյն քաղաքը մտան։ Թիէ-Լինկի գրաւումը հալածումը ուժգնօրէն առաջ կը տարուի, որով Ռուսները դէպ ի Քայ-Եէն կը քաշուին»։

ԲԱՐԻԶ.— Ռուսները Թիէ-Լինկի մէջ երկու ճակատամարտ կատարեցին, սակայն տեսնելով որ հիւսիսէն ճապոնական ստուար զօրութիւն մը կուգայ, հարկադրուեցան թողուլ նոյն քաղաքը։ Ռուսներուն կորուստը ինը հազար հոգի է։ Ճապոնները քաղաքը գրաւելէ ետքը, չեն դադրեր հալածել Ռուսները։

— Օեամա մարէշալը հեռագրեց Թոքիօ թէ ճապոնները գրաւած են Սին-Թինկը որ Թիէ-Լինկէ [illegible] քիլոմէթր դէպ ի հիւսիս կը գտնուի։

ԹՈՔԻՕ.— Ճապոն կառավարութիւնը տեղ կը պատրաստէ Մուքտէնի ճակատամարտին մէջ գերի ինկած քառասուն հազար Ռուսները տեղաւորելու համար։ Այդ գերիները ճապոնի մէջ զանազան զօրանոցներ պիտի զետեղուին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նիւ-Չուանկէն կը հեռագրեն թէ Ռուսները Մուքտէնէն հեռանալէ ետքը Չինացիները աւարառութեան ձեռնարկեր են, Զրոյց կայ թէ Չինացիները օտարազգի երկու զինուորական կցորդներ սպաննած են։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուս գաղտնիութիւնը բացարձակապէս կը հերքէ այն լուրը թէ ռուսական 16րդ զօրաբանակը ամբողջովին ճապոններուն ձեռքը գերի ինկած ըլլայ։

— Անձնագուտ զօրաբանակէն հետեւակներու եւ հեծելներու երկու զօրաբաժիններ, թնդանօթաձիգներու կիսագունդ մը եւ ուրիշ կիսագունդ մը հրաման առացած են Տալրազոյն Արեւելք երթալու համար։

— Նիքոլա կայսրը, այսօր, նորէն իր ներկայութեան ընդունեց Տրագոմիրով զօրավարը եւ պատերազմի վիճակին վրայ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

— Ռուսիոյ պատրաստութիւնները ցոյց կուտան թէ անհիմն են այն զրոյցները, որոնց համաձայն, Ռուսիա պատրաստ եղած ըլլայ հաշտութիւն կնքելու։

ԲԱՐԻԶ.— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Վարշովիա գտնուող 15րդ զօրաբանակը ու անձնագուտներու 3րդ զօրաբաժինը եւ Մոսկուայի զօրաբաժինը հրաման առացած են՝ Տալրազոյն Արեւելք երթալու համար։

— Կը կարծուի թէ Հորմանի հրամանատարութեան տակ գտնուած Մանչուրիոյ ռուսական Բ. զօրաբանակին վերջապահներուն նահանջի գիծը կտրուելով անձնատուր եղեր են։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Զինուորական չրջանակներուն մէջ կը հաւատացուի թէ Քուրոբաթքին զօրավարը, առանց լուրջ ընդդիմութիւն մը ընելու Թիէ-Լինկի մէջ, ուղղակի Խարպին քաշուեր է։

— Խարպինէն կը հեռագրեն թէ քաղաքը կատարելապէս ամրացած է եւ [illegible] նոր զինուորներ կը ժամանեն հոն, ուր կը փութայ նաեւ Քուրոբաթքին զօրավարը։ Հետեւաբար կը կարծուի թէ ամէնէն կարեւոր ճակատամարտները հոն պիտի կատարուին եւ Տալրազոյն Արեւելքի պատերազմը միայն Խարպինի պարիսպներուն առջեւ վճռական հանգամանք մը պիտի առնայ։

— Ռուսները թէեւ վերջին ճակատամարտներուն մէջ մեծամեծ դժուարութեանց ենթարկուեցան, սակայն կորսնցուցած չեն իրենց կորովը եւ պատրաստ են նորէն պատերազմելու, որով այս օրերս [illegible] ընդհարումներ պիտի կատարուին երկու պատերազմիկներուն միջեւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Միքատօն, յայտարարութիւն մը ուղղելով ճապոնական զինուորներուն, չնորհակալութիւն եւ գոհունակութիւն յայտնեց, Մուքտէնի գրաւման եւ ձեռք բերուած յաջողութեանց համար։

— Հաստատուեցաւ այն լուրը թէ Ռուսներուն Մուքտէնէն մեկնելէն մինչեւ ճապոններուն ժամանումը եղած միջոցին Չինացիները սպաններ են ութսուն եւրոպացիներ եւ ամերիկացի լրագրական թղթակից մը։ Ճապոն հրամանատարը խիստ հրամաններ տուած է ոճրագործները բռնելով պատժելու համար։

— «Սէնթրըլ Նիւզ» կը ծանուցանէ թէ Թիէ-Լինկը գրաւուած պահուն քանի հազար Ռուսներ գերի ինկեր են ճապոններուն ձեռքը։ Ռուսները նաեւ մեծաքանակ ռազմամթերք կորսնցուցեր են։

— Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ Վլատիվոսթոք ղրկուած ճապոնական զօրաբանակը պաշարման ձեռնարկեր է։

ԲԱՐԻԶ.— Թինկրիմէն կը հեռագրեն Հավասի թէ գերմանական երկու չոգենաւեր, որոնք Պալթիկի ռուսական նաւատորմին համար ածուխ բեռցած էին, Բռնարկեան կղզիներուն առջեւ [illegible] եղեր են։

ԼՈՆՏՈՆ.— Սինկափուրէն կը հեռագրեն եւրոպական լրագիրներուն թէ Ռոժեստվենսքիի հրամանատարութեան տակ գտնուող ճապոնական նաւատորմը նոյն նաւահանգիստին առջեւէն անցեր է։

ԲԱՐԻԶ.— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Զարը հրամանագիր մը կը պատրաստէ, որով իր վստահութիւնը կը ցուցնէ իր ժողովուրդեան հայրենասիրութեան եւ երկրին զօրութեանց աղբիւրներուն վրայ, չարունակելու համար պատերազմը մինչեւ ռուսական զէնքերուն կատարեալ յաղթութիւնը։

— Զինուորական Լոնտոնի մէջ եղած այն զրոյցը թէ Պիլտերլինկ զօրավարը սպաննուած է։

ԲԱՐԻԶ.— Ենկլթերայի եւ Գերմանիոյ բաժանման վերաբերեալ օրինագծի առնչականը պիտի քուէի դրուի երեսփոխաններուն՝ խորհրդարանական արձակուրդէն առաջ։ Եթէ զինուորական օրինագծին վիճաբանութիւնը մէկ քանի նիստ չգրաւէ, հաւանական է որ Եկեղեցւոյ եւ Պետութեան բաժանման խնդիրը վիճաբանութեան ենթարկուի տաւտարիրյին մարտ 20էն 25։

— Քաղաքական չրջանակներու մէջ կը ծանուցուի թէ Վիլհելմ կայսրը Միջերկրականի մէջ պտոյտ կատարած ատեն, կամ բաց ծովուն մէջ եւ կամ Պալէարեան կղզիներէն մէկուն մէջ պիտի տեսակցի Աւստրիա-Հունգարիոյ գահաժառանգ իշխան Ֆրանց Ֆէրտինանտ Արքիդուքսին հետ։

ԻՏԱԼԻԱ

Նախարարական տագնապը.— Նոր դըժուարութիւններ.— Պ. Ֆորթիսի դէմ.

Հռոմ, 13 մարտ.— Պ. Ճիոլիթթիի մեկնումը դէպ ի Քավուր եւ արքայական հրամանագիրը, որ ընդունելով նախարարական հրաժարականը, Պ. Ֆորթիսի յանձնած է նոր նախարարութեան կազմութիւնը, աս համոզումը առաջ բերած էին թէ տագնապը վերջ գտած էր, եւ նոր դահլիճ մը կազմուելու մօտ էր։ Հակառակ այդ հրամանագիրին, Պ. Ֆորթիս տակաւին չէ կրցած իր պաշտօնը ի գլուխ հանել։ Պ. Թիթթոնի եւ Լուծաթթի վարչութեան ցոյց կուտան արտաքին գործոց եւ գանձային նախարարութեան պաշտօնները չարունակելու։ Իրենց առաջ բերած գլխաւոր փաստը սա է թէ նոր դահլիճին մէջ կազմելիք քաղաքական անհատականութիւնները ըստ բաւականին հեղինակութիւն չունին եւ երկարատեւ չրջան մը չպիտի կրնան պաշտպանել նախարարութիւնը։ Պ. Ֆորթիս դարձեալ դիմում պիտի ընէ Պ. Թիթթոնի եւ Պ. Լուծաթթիի, եւ ի վերջոյ թագաւորն ալ պիտի յորդորէ զանոնք՝ մասնակցելու նոր դահլիճին։ Եթէ երբեք Պ. Թիթթոնի պնդէ իր հրաժարականին վրայ, իբր հաւանական յաջորդ կը համարուի Պ. տը Սան Ճիուլիանօ, որ արտաքին քաղաքականութեան վերաբերեալ խնդիրներու մէջ մասնագիտութիւն ունի։ Մայրաքաղաքին ձախակողմեան լրագիրները կը չարունակեն բուռն կերպով յարձակում գործել Պ. Ֆորթիսի դէմ, որ կուսակից չէ երկաթուղիներու պետութեան կողմէ չահագործման։ Արտաքին գործոց նախարարութեան օրկան համարուող Բօբօլօ Ռոմանօ թերթը կ'ըսէ թէ դահլիճին նոր կազմութիւնը [illegible] փոփոխութիւն առաջ չպիտի բերէ Իտալիոյ արտաքին քաղաքականութեան մէջ։ Բօբօլօ կը ծանրանայ Ռուսիոյ հետ լաւ յարաբերութիւններ մշակելու պէտքին վրայ։

ԳԵՐՄԱՆ ԳԱՂԹԱՎԱՅՐԵՐԸ

Կազմակերպութիւն գերման գաղթավայրերու.— Առաջարկ մը.— Գաղթային պաշտօնատուն.

Պերլին, 13 մարտ.— Գաղթային նիւթին [illegible] Հէլֆերիխ գաղթային վարչութեան մէջ կատարուելիք փոփոխութեանց վրայ տեղեկագիր մը ներկայացնելով, կ'առաջարկէ գաղթային պաշտօնատուն մը հաստատել, որ արտաքին գործոց նախարարութենէն կախում ունենայ։ Հիմնական գաղթային ճիւղին տեղ պիտի հաստատուի։ Առաջարկեան կ'ուզէ ամբողջել գաղթային խորհուրդներու կազմակերպութիւնը, որոնք կը գործեն 1904 յունուար 1էն սկսեալ՝ բոլոր գերման գաղթավայրերուն մէջ, բացի Քիաօ-Չէուէն։ Տոքթ. Հէլֆերիխ երկրորդ կը ցուցնէ Ֆրանսա՝, խորհուրդ տալով մայր-երկրին՝ ամբողջովին կամ մասամբ առանձնելու զինուորական ծախքերը եւ նաւահանգիստներու, երկաթուղիներու համար եղած ծախքերը ընելու։ Գաղթավայր մը այն ատեն միայն վարչային ինքնօրինութիւն կրնայ ունենալ, երբ իր ելմտական անկախութիւնը ձեռք բերէ։ Մինչեւ այն ատեն ծախքերը ստէպ պէտք է կատարուին. սովորական ծախքերը՝ հոգացուելու են գաղթավայրին կողմէ՝ իր հասոյթները ներածին չափ. իսկ արտասովոր ծախքերը՝ պէտք է կատարէ մայր-երկիրը։

ՎԱՏԻԿԱՆ

Պապը Բրիտանեայ Հանրապետականներուն դէմ.— Այս վերջիններուն յայտարարութիւնները.

Հռոմ, 13 մարտ.— Քորրիէրէ Տէլլա Սէրայի թղթակիցը կ'ըսէ թէ Պապը բրիտանեայ հանրապետականներու դէմ զրկած նամակը Սվառօ կարտինալին, ձեռք առաջ, զայն հաղորդեր է քանի մը եպիսկոպոսներու եւ կարտինալներու, որոնց կարծիքն ալ առնել կ'ուզէր։ Կարծիքները իրարմէ տարբեր եղան։ Բայց Պիոս Ժ. մերկ չըրաւ եւ կարգ մը դրզելութիւններու մասին հրաման հանեց։ Բրիտանեայ հանրապետականներու պետերէն մէկը յայտարարեր է Քորրիէրէ Տէլլա Սէրայի թղթակցին թէ իր կուսակցութիւնը բնաւ մտադրած չէր պապական հրամանագրէն։ «Խղճմտութիւններու ազատութեան մէջ մըն է որ եկեղեցական իշխանութիւնը ձեռք կ'անցնէ կաթոլիկներուն հրամանները տալու իրաւունքը՝ կարգ մը խնդիրներու մէջ։ Բայց չենք հանդուրժեր որ այդ դրդումը ըլլայ։ Իբր կաթոլիկ կը հնազանդինք Պապին, բայց իբր քաղաքացի՝ անկախ ենք»։

Սրամբա ալ տեսակցութիւն մը կը հրատարակէ, զոր իր աշխատակիցներէն մէկը ունեցած է բրիտանեայ հանրապետական ծանօթ անձնաւորութեան մը՝ Պ. Ռոմօլօ Մուրրիի հետ. «Բրիտանեայ հանրապետականները, գերման քրիստոնեայ հանրապետականներու օրինակին հետեւելով, կ'ուզեն ժողովրդական ազգային կուսակցութիւն մը կազմել։ Գոլանի Համաժողովին մէջ պիտի վիճաբանէին կուսակցութեան կանոնագրին վրայ, որ ընդօրինակուած էր գերման կաթոլիկներու կանոնագրէն, որոնք նմանապէս անկախ են եպիսկոպոսներու ուղղակի մասնակցութենէն։»

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Միւշիրութեան աստիճան տրուեցաւ Եմէն գտնուող զինուորական ընդհանուր զօրութեանց հրամանատար առաջին Ֆերիք Րիզա փաշայի։

— Սանիէի աստիճան՝ Ճիսրը Էրկէնէ գաւառակին գայմագամ Մազհար պէյի։

— Տրապիզոնի նահանգին ոստիկան-զինուորներու գունդին հրամանատար կարգուեցաւ Կ. Պոլսոյ ոստիկան-զինուորներու պահականոցներուն շինութեանց պաշտօնեայ հազարապետ Էյուպ պէյ, որ այդ առթիւ գնդապետութեան աստիճանին բարձրացաւ։

— Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Կայս. Պալատան թարգմանիչ Էրէն Անճելօ էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Էտիրնէի կայս. կալուածներու Տնօրէն Պետրոս էֆ.ի եւ Թէհրանի մէջ օսմ. վաճառականներու պետ Կէհեսար Բեքմէզ էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Պրուսայի կուսակալութեան հաշուեքննիչ պաշտօնեայ Միւնիր էֆ.ի։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. Սուլթանը դրամական պարգեւ մը շնորհեց Ունգաբանի հրդեհին առթիւ պաշտպանութիւնը կատարած միջոցին մեռնող Չըհանկիր զինուորներու դեր-գնդապետ Նուրի պէյի ընտանիքին։ Նաեւ հրամայեց տասն ութ տարեկան աղջկան եւ տասներկու տարեկան մանչ զաւկին, օրինական ամսաթոշակէն զատ, տրամադրական ամսաթոշակ մըն ալ յատկացնել։ Միանգամայն հրամայեց որ մանչ զաւակը, իր ուսումը շարունակելու պայմանով, կայս. անձնապահ յիսնապետներու կարգին մէջ ընդունուի։

ՎՍԵՄ. ՀԷՖԶԻ ՊԷՅ.— Բերկրութեամբ կ'իմանանք Տպագրական Տեսուչ Վսեմ. Հէֆզի պէյ ապաքինած ըլլալով, երէկ, Կայս. Պալատ երթալով երախտագիտութիւն մատուցեր է՝ հիւանդութեան իր պահուն ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան համար։ Ն. Վսեմութիւնը վաղը պիտի սկսի իր պաշտօնատեղին յաճախել։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան Պ. Լէյշման որ երէկ Կ. Պոլիս ժամանեց Արեւելեան ճեպընթացով, կէսօրէն ետքը Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին, արտաքին գործոց նախարարին եւ խորհրդականին հետ։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը երէկ գիշեր սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Ֆրանսայի, Ամերիկայի ու Ռումանիոյ դեսպանները եւայլն։

ԵԼՏԸԶԻ զինուորական հիւանդանոցին բժշկապետ Ֆերիգ Րուշիտ փաշա որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, երէկ մեռաւ Գատըգիւղի մէջ։ Ցաւակցութիւնը այսօր կատարուելով մարմինը Էյուպի գերեզմանատունը պիտի ամփոփուի։

ԱՇՈՒՐԷ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Մուհարրէմ ամսուն 10րդ օրուան առթիւ աշուրէ տրուի բոլոր զինուորներուն։ Ասոնց նմոյշները գեղեցիկ ամաններով Կայս. Պալատ մատուցուեցան։

ՊԱՐՍԻԿՆԵՐԸ, Մուհարրէմ 10ի առթիւ, երէկ գիշեր կատարեցին իրենց սուգի արարողութիւնները՝ Վալիտէ, Եալըզլը, Եուսուֆեան, Ճաֆէր, Քարաճա, Նուսրէթ, Վէզիր ու Սիւնպիւլլիւ խաներուն մէջ։ Պարսիկները սուգի հագուստներով, խումբ խումբ այցելեցին այդ խաները։ Վէզիր խանի խումբը եւ Տէպրիզեան Իրանեան վարժարանի աշակերտները Սպարապետ Դրան առջեւ կենալով բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։ Արարողութիւնները ամենէն աւելի Վալիտէ խանին մէջ կատարուեցան եւ դամբանականներ խօսուեցան մինչեւ ժամ 3ուկէս։ Պարսից դեսպանը ներկայ էր իր բոլոր պաշտօնեաներով։ Նաեւ դեսպաններէ ոմանք եւ օտար-ազգի զբօսաշրջիկներ։ Ասոնց համար կողերանոցով զարդարուն աթոռներ պատրաստուած էին։ Ամէնքն ալ պատուասիրուեցան թէյով ու խմելիքով։ Սուգի արարողութիւնները աւարտելէ ետքը պարսկերէն բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին եւ Պարսից Շահին համար։

— Պարսիկները այս առտու Սկիւտար գացին՝ Սէյիտ Ահմէտ Տէրէսի, ուր մինչեւ իրիկուն սուգի արարողութիւններ պիտի կատարեն։

ՆՈՐ ԼՐԱԳԻՐ.— Ստացանք առաջին թիւը Ռեսմի Զիրաաթ Ղազէթասը՝ երկրագործական շաբաթաթերթին որուն համար, ինչպէս ծանուցինք, արտօնութիւն շնորհուած է [illegible] Բէյլիքեան Կարապետ էֆ.ի։ Առաջին թիւը շահեկան պարունակութիւն մը ունի, ի մէջ այլոց երկրագործական վարժարանի աւարտած Հայկազուն էֆ. Պէկէեանի գեղեցիկ մէկ յօդուածը՝ երկրագործութեան վրայ։ Կը մաղթենք յաջողութիւն մեր պաշտօնակցին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Սակարանին նորընտիր վարչական Խորհուրդը չորեքշաբթի օրը գումարեց իր առաջին նիստը։ Պ. Զիֆի նախագահ ընտրուեցաւ եւ Պ. Պ. Մոլօ Ֆետիտ ու Բոսէն ալ գանձապահ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանը որ Լոնտոնէն Մոնթէ Գարլօ գացած էր, մինչեւ ամսոյս վերջը հոն պիտի մնայ։

ՍՈՖԻԱՅԻ հելլենական ընդհանուր հիւպատոս Պ. [illegible] պաշտօն յանձնուեցաւ՝ բանակցութիւն կատարել պուլկար կառավարութեան հետ, առեւտրական պայմանագրութիւն մը կնքելու՝ Ռուսիոյ եւ Գերմանիոյ հետ կնքուածին պէս։

ՏՈՔԴ. ՃԱՆՏԷՐ, Անատոլի երկաթուղիին ընդհանուր Տնօրէնը, որ Եւրոպա կը գտնուէր, այսօր Կ. Պոլիս կը դառնայ։

ԽՈՋԿԱՂԻՆԻ բերքը, այս տարի, շատ առատ եղած է Այտընի նահանգին մէջ։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐ.— Աւարտեցաւ Ռումէլիի նահանգաց մէջ ալ փութով ու արտակեղ մարդահամարը։ Սէլանիկի Իտարէ ժողովը յանձնաժողովներ կազմեց՝ նոյն նահանգին նոր մարդահամարը շուտով սկսելու համար։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՐԱՆ ընդհանուր ծախքերու վերատեսուչ միւշիր Սաատէտտին փաշա ապաքինած ըլլալով, երէկ սկսաւ պաշտօնատեղին յաճախել։

ՍԵԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ նահանգին հունձքերուն հիմակուան վիճակը գոհացուցիչ է։ Հողը ամենէն ցուրտ տեղերը ձիւնով ծածկուած ըլլալով, հունձքերը սառնամանիքէն շատ չեն վնասուած։ Ափիոնը միայն վնասուած է ձմրան սաստկութենէն։ Հիմա օդերը շատ լաւ կ'երթան եւ երբեմն անձրեւ կը տեղայ, որով երկրագործները իրենց արտերը կը պատրաստեն ամառուան բերքերուն համար։

— Սէլանիկ-Սկիւպ երկաթուղիին 70րդ քիլոմէթրին այն մասը որ հեղեղներէն տարուած էր, նորոգուած ըլլալով, կառախումբերուն կանոնաւոր երթեւեկութիւնը սկսեր է։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդին Նախագահ Սայիտ փաշայի նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը, կալերու եւ [illegible] յատուկ հաստատութեան մասին խորհրդակցութիւն կատարելու համար, երէկ գումարուեցաւ։ Ծերակոյտի Վէքիլ պէյ ալ ներկայ գտնուեցաւ։

ՈՒՆԳԱԲԱՆԻ ՀՐԴԵՀԸ.— Քաղաքապետութիւնը երէկ ալ 180 տուն հայ եւ 35 տուն իսրայէլացի բաշխեց Ունգաբանի հրկիզեալներուն եւ հոն ապաստանող չքաւորներուն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԷՆ երէկ Սիրքէճիի կայարանը բերուեցան Անատոլի երկաթուղիին Ընկերութեան կողմէ յանձնարարուած վագոններէն երեք վագոն՝ ութական անիւով։

ՇՔՈՏՐԱՅԷՆ կը գրեն թէ ժամանակէ մը ի վեր սաստիկ ցուրտ կ'ընէ։ Լեռներու գագաթներէն վար սաստկաբար ձիւն իջած է։ Ձիւնը կը շարունակէ։ Նոյն կողմերը այդ սաստիկ ձմեռը չէր տեսնուած։

ԱՏՏԻՍ ԱՊԱՊԱՅԷՆ կը գրեն թէ Մէնէլիք տրամադրութիւն ունի որ եգիպտական պանքային ճիւղ մը հաստատէ հոն։ Այդ գործին պիտի մասնակցին ֆրանսական ու իտալական սեղանաւորներ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ Զեհաչեւ շոգենաւը որ կը գտնուէր Բորթ-Արթուրէն փախչող ռուսական [illegible] պատերը, տալէ օրը Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց եւ իրիկուան ճամբայ ելաւ դէպ ի Օտեսա։

ՑՈՅՑ ԲԱՐԵԲԱՐՆԵՐ.— Պուքրէշի հելլենական նախորդ հիւպատոսին կինը Տիկին Մարի Մոլօ, որ վերջերս մեռաւ Պուքրէշի մէջ, Եանինայի նահանգին յունական վարժարաններուն համար վաթսուն հազար ֆր. կտակեր է, եւ հարիւր հազար ալ՝ Ռումանիոյ մէջ արհեստագործական վարժարան մը հիմնելու նպատակով։

ՃԻՏՏԷՅԷՆ մինչեւ մարտ 2 ճամբայ ելած են 26,000է աւելի ուխտաւորներ։

ԹԱՐՄ ՊԱՆԻՐՆԵՐ.— Զէնձ պաշտօնարանը ծանոյց պէտք եղած տեղերը որ թարմ պանիրները մաքսատանց մէջ քննուելով սպառումի անյարմարներուն մուտքը արգիլուի։

ՊԱՊԱԿԱՆ Նոր Նուիրակ Մոնսենեօր Բարչէլլի կիրակի օրը Կ. Պոլիս կը ժամանէ եւ նոյն օրուան իրիկունը Սէնթ-Էսբրի եկեղեցիին արարողութեան ներկայ պիտի գտնուի։

ՊՈԼՍՈՅ օտար ապրանքներու մաքսատան աշխատաւորներու ռոճիկը պիտի ընդարձակուի։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց պաշտօնարանին մէջ հպատակութեանց դիւանին Տնօրէն Սալիմ պէյի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ քննելու թէ օտար երկիրներու մէջ մեռնող օսմ. հպատակներուն դրամները մինչեւ հիմա ո՛րքանը արտաքին գործոց պաշտօնարանը ղրկուած են ու ո՛րքանը ղրկուած չեն։ Նաեւ յանձնաժողովը այդ գումարներուն ապառումը ապահովելու մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք պիտի առնէ։

ՑԱՆԴՈՒԹԻՆ ՔՍԱԿԱՀԱՏ ՄԸ.— Անցեալ իրիկուն Պոլսոյ Պալըք Բազարի կողմը երկու լումայափոխներ՝ Խիրխօ Հանի Իւսուֆ եւ էլի Մուլլաղէ հարիւր ոսկինոց փոխանակագրի մը փոխարէնը կը վճարէին։ Իրենց ապակեփեղկին վրայ շարուած էին 25ական ոսկինոց չորս դէզեր. նոյն պահուն քսակահատ մը կայծակի արագութեամբ յափշտակեց ոսկիի դէզերէն երկուքը եւ փախաւ, մինչդեռ շուարած լումայափոխները հազիւ ժամանակ ունեցան նշմարելու։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ!!! — Ford. Thürmer դաշնակի վաճառատունը, որուն գերազանցութիւնը ամէնուն կողմէ ճանչցուած է Կ. Պոլսոյ մէջ, փոխադրուած է Բերա, Մեծ Փողոցին վրայ, Աղնաւոր անիլ փողոցը. Թիւ 18, Կալաթա-Սէրայի դիմաց։ 8—15

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ներկայիս խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեմ Պոլսոյ Ապահովագրական Ընկերութեան եւ իր Նիկոմիդիոյ գործակալ Ծովկոր էֆ. Թէրզեանի, վերջին անգամ նոյն տեղը պատահած հրդեհին առթիւ այրած ըլլալով, ամենայն փութկոտութեամբ վնասս վճարած ըլլալնուն համար։

ՀԱՃԻ ԴԱՒԻԹ ՔԱՋԱՔԵԱՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վարչական Ժողովները յառաջիկայ շաբթու կը սկսին իրենց գումարումներուն։ Երկուշաբթի Կրօն. Ժողովը եւ չորեքշաբթի Խառն Ժողովը պիտի գումարուին։

Տեսուչ Խորհուրդները արդէն ընտրուած ըլլալով, այսօր Ուսումնական եւ Դատաստանական Խորհուրդները պիտի գումարուին։ Դատաստ. Խորհրդոյ առջեւ դրուած ամուսնական խնդիրներէն երեքը [illegible] կը վերաբերին։

— Տրապիզոնի Քաղ. Ժողովը կը գրէ Պատրիարքարան թէ Նախորդ առաջնորդ Տ. Արիստակէս Վ. Խաչատուրեան խղճամիտ պաշտօնավարութիւն մը ունեցած է Տրապիզոնի մէջ, եւ յաջող առաջնորդական ընթացք մը կատարած է յանձին Տ. Ներսէս եպիսկ. Ասուլանեանի։

— Ս. Պատրիարքը օրհնութեան գիր մը գրեց եկեղեցական Բարսեղ էֆ. Մինասեանի ի Պաղտատ՝ որ եկեղեցւոյ հաւատարիմ ծառայութիւններ մատուցած է։

— Ս. Պատրիարք Հայրը գրած ըլլալով Նիկոմիդիոյ Տ. Ոսկի քահանային որ Արմաշու Նորընծայ վանահայրական փոխանորդ Թորգոմ Ծ. Վրդ.ը պաշտօնապէս ներկայացնէ Կառավարիչ Վսեմ. Բէսիմ պէյին, Տ. Ոսկի Հայր ներկայացուցած է Տ. Թորգոմ Վրդ.ը Վսեմ. Կառավարիչին որ ախորժելի ընդունելութիւն մը վերջ ցնծացուցած է վարդապետը եւ խոստացած է ամէն կերպով ձեռնտու եւ պաշտպան ըլլալ Արմաշու Նուիրական ուխտատեղիին։ Տ. Թորգոմ Վրդ. շնորհակալութիւն յայտնելով բարեմաղթութիւններ ըրեր է Վեհ. Սուլթանին համար։ Վսեմ. Կառավարիչը յանձնարարած է Տ. Թորգոմ Վրդ.ին՝ իր բարեւները հաղորդել Ս. Պատրիարքին։ Տ. Թորգոմ Վրդ. որուն մայրաքաղաքս գալը ծանուցինք երէկ, Պատրիարքական կարգադրութեամբ, յառաջիկայ հինգշաբթի պիտի քարոզէ Մայր եկեղեցին, կանոնց համար։

— Վանէն Միսաք էֆ. Տէվկանց Պատրիարքարան ղրկեր է Վանայ գաւառաբարբառներու բառարանին Բ. մասը. Ա. մասը ասկէ առաջ ղրկած էր Իզմիրեանց Գրական Յանձնաժողովին։ Քննութեան ենթարկուելիք բոլոր երկասիրութիւնները հասած ըլլալով սկսուած է անոնց քննութեան, եւ կը յուսացուի որ մինչեւ յառաջիկայ մայիս 15 լրացուին աշխատութիւնները։

— Նիկոմիդիայէն կը գրեն թէ վերջին հրդեհէն վնասուած աղքատ բնակիչները՝ տեղական կառավարութեան ու թաղապետութեան կողմէ անմիջական նպաստներ առեր են ու անպատսպար չեն մնացեր։ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս Սրբազան եւս Նիկոմիդիոյ ուխտատեղին դիմած ըլլալով՝ նպաստատուութեան ձեռնարկեր է, որ կը յուսացուի թէ բաւական արդիւնաւոր պիտի ըլլայ։

— Ի նպաստ Իզմիրի Ս. Լուսաւորչեան հիւանդանոցին տրուած պարահանդէսէ-երեկոյթէն 150 ոսկի հասոյթ գոյացած է։ Նոյնպէս վիճակահանութիւն մը կազմակերպուեր է քանի մը կարեւոր վաճառատուններու կողմէ նուիրուած իրեղէններու վրայ, որոնց մէջ կային նաեւ արժէքաւորները։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Անցեալ շաբաթ որ Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցիին մէջ կատարուեցաւ Օսմ. Կայս. Պանքայի պաշտօնեաներէն Սուքիաս էֆ. Սուքիասեանի ամուսնութիւնը Օր. Աննա Էլմէքճեանի հետ։ Սուքիաս էֆ. ծանօթ է արդէն իբր զարգացեալ, ուսեալ եւ գործունեայ երիտասարդ, իսկ Նորահարսը հազուագիւտ առաքինութեամբ եւ ազնուութեամբ օժտուած, անպար Տիկին մը ըլլալու ամէն յատկութիւնը կը կրէ։ Խմբագրութիւնս այս ուրախառիթ միութեան առթիւ իր շնորհաւորութիւնները կը յայտնէ եւ անխառն երջանկութիւն կը մաղթէ։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ
ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՄԷՋ

Այնքան ձգձգումներէ յետոյ, վերջապէս, երէկ գիշեր, տեղի ունեցաւ Կիւլէնեան նուագահանդէսը։ Գատըգիւղի ձմեռնային կիրք թատրոնը կէս առ կէս անգամ չէր լեցուած։ Օթեակներուն մէջ կը նշմարուէին գիւղացի ծանօթ ընտանիքներ, ցանցառ թիւով, երիտասարդ ջութակահարը լսելու հետաքրքրութիւննին գոհացնելու համար։ Եթէ երբեք նուագահանդէսը առաւելապէս փայլուն արդիւնք մը չունեցաւ, գէթ արուեստագիտական տեսակէտով յաջողած կրնայ համարուիլ։ Նուագահանդէսը սկսաւ Համբերի քայլերգով, զոր դաշնակի վրայ անեց Պ. Սելվէլի։ Երաժշտական այս կտորէն յետոյ, յոյն երիտասարդ մը՝ Պ. Սեվասթիանոս երգեց Լէոնքավալլոյի Բոյոյի ak Բայեասը։ Մշակուած ու կիրթ ձայն մը ունի Պ. Սեվասթիանոս, որ իր ձայնի ճարտար թեքումներով լաւ տպաւորութիւն մը կը ձգէ ունկնդրողին վրայ, թէեւ ձայնը ինքնին չըլլայ անուշ ու հմայող։ Դարձեալ կարգը եկած էր Պ. Կիւլէնեանի, որ Շուպէրէն, Տվորաքէն եւ Վիէնեավսքիէն կտորներ նուագեց ճարտարութեամբ, հանդիսականներու ծափահարութեանց արժանանալով։ Իբր գնահատում իր արուեստագէտի կարողութեան, ծաղկեփունջ մը նուիրուեցաւ Պ. Հայկ Կիւլէնեանի։ Նուագահանդէսին երկրորդ մասը, որ գեղեցիկ կտորներ կը պարունակէր իր մէջ՝ Մոցարթէն, Ամպրուազէն, Մասքանիէն, Սարասաթէն, ամէնքն ալ փափուկ, երազուն, արտայայտ, մելամաղձիկ։ Պ. Կիւլէնեան, առանց նոթաներու, գրեթէ ամէնքն ալ հաւասար յաջողութեամբ նուագեց։ Ողբացեալ ազգին Վէրժին Կիւլպէնկեանի ձօնուած էլէժիով ալ, զոր Պ. Կիւլէնեան բաւական յաջող կազմած էր, տխրագին մեղմանուշներով ու նուագին խաղերով առաւ։ Նուագահանդէսը վերջացաւ Սարասաթի մէկ երաժշտական կտորով։

Անաչառօրէն խօսելով, Պ. Կիւլէնեան գեղեցիկ ջութակահար մըն է ամէն բանէ առաջ։ Դիւրաւ իր նուագած կտորներուն մէջ զգացում գտնել, ինչ որ պէտք անհրաժեշտ յատկութիւն մը չէ արուեստագէտի մը համար։ Երաժշտութենէ հասկցողներ կրնան արուեստական թերութիւններ գտնել երիտասարդ ջութակահարին վրայ։ Բայց հակառակ այդ ամէն քննադատութեանց, Պ. Կիւլէնեան յաջող արուեստագէտ մըն է, որ յարատեւ եւ լուրջ աշխատութեամբ, պիտի կրնայ օր մը առաջնակարգ ջութակահար ըլլալ։ Միայն թէ քաջալերանքը պէտք չէ պակսի, որ արուեստագէտի մը յաջողութեան լիովին է։

Դժբաղդաբար Գատըգիւղցիք այդ քաջալերանքը զլացած էին երիտասարդ ջութակահարին, որ ամսուան մը մէջ հազիւ կրցած էր քիչ թուով տոմսակ ծախել։ Բերայի մէջ տրուած փայլուն նուագահանդէսէն յետոյ, որ թէ՛ բարոյական եւ թէ նիւթական յաջողութիւն մը ունեցաւ, կը սպասուէր որ Գատըգիւղ ալ նոյնքան լաւ ընդունելութիւն ցոյց տար Պ. Կիւլէնեանի, քանի որ երաժշտասէրներ չէ որ կը պակսին Մոտայի այդ բարեկեցիկ թաղին մէջ։ Պ. Կիւլէնեան երրորդ եւ վերջին նուագահանդէս մըն ալ պիտի տայ Բերա, Թէքէ Գոլիի Թատրոնին մէջ։ Մաղթենք որ այս վերջին նուագահանդէսը ամէն կերպ յաջողութիւն գտնէ, որուն արժանի է երիտասարդ արուեստագէտը։

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՓՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԹՈՔԻՕ, 16 մարտ.— (Պաշտօնական). — Օեամա մարէշալը հետեւեալը կը հեռագրէ։

«Ճափոնական յառաջապահները որ ամէն կողմէ կը հալածեն Ռուսերը, գրաւեցին Թիէ-Լինկը մարտ 15էն 16ի գիշերը։»

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուս զօրավարութիւնը բացորոշապէս կը հերքէ այն լուրերը թէ ռուսական 16րդ զօրաբանակը ամբողջովին գերի ինկած եւ թէ Ռուսերուն ալ թիւը եւ կեդրոնն ալ բոլորովին բնաջինջ եղած ըլլան Մուգտէնի ճակատամարտին մէջ։

— Քուրոբաթքին զօրավարը մարտ 14 թուականով հետեւեալը կը հեռագրէ Ռուսիոյ կայսեր։

«Այն զինուորները ու ջոկատները որ բաժնուած էին իրենց պատկանած զօրաբանակներէն, վերջին երկու օրերու մէջ իրենց կարգերը վերադարձան։ Մեր զինուորները, որո՛նք աւելի [illegible] ունին, պատրաստ են նոր ճակատամարտ մը մղելու։»

— Քուրոբաթքին զօրավարը մարտ 15 թուականով ալ կը հեռագրէ.

«Մեր զինուորները Թիէ-Լինկէն կ'անցնին մեծ կանոնաւորութեամբ։ Երբ Թիէ-Լինկէն մեկնեցայ, ճակատամարտը դեռ սկսած չէր։»

— Նովոյէ Վրեմիա հետեւեալ հեռագիրը առած է ռուսական ընդհանուր բանակէն.

«Ռուսերը թողուցին Թիէ-Լինկը եւ դէպ ի հիւսիս կը քաշուին։ Մեծ ճակատամարտ կը սպասուի։»

ԼՈՆՏՈՆ.— Կէս-գիշերին առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Քուրոբաթքին զօրավարը կը շարունակէ իր նահանջը դէպ ի հիւսիս։

ԹՈՔԻՕ.— Կը կարծուի թէ մինչեւ մարտ 21 Վլատիվոսթոքի սառոյցները պիտի հալին։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Քուրոբաթքին զօրավարը մարտ 15 թուականով հետեւեալը հեռագրած է Ռուսիոյ կայսեր.

«Ճափոնները յարձակեցան Ֆան-Հի-Ձէի մեր պահեստներուն վրայ։ Ճափոններուն կողմէ կատարուած երեք յարձակումներու դիմադրեցինք։ Ճափոնները սաստիկ հարիւր մեռեալ թողուցին մեր պահեստներուն մէջ։ Ասկէ հարկադրուեցանք նահանջել, վասն զի թշնամին բազմաթիւ նոր զինուոր առած էր։ [illegible] զօրավարին զօրաբաժինը, ուրիշ լուր չունենալով, Թիէ-Լինկի կիրճերէն անցնելով կրցեր է մեր զինուորներուն մասնակցիլ Թիէ-Լինկի հիւսիսային կողմը։»

ԼՈՆՏՈՆ.— (Պաշտօնական). — Օեամա մարէշալը, Մուգտէնէն ուղղած մէկ հեռագրին մէջ, պաշտօնապէս կը ծանուցանէ գրաւումը Հոնկ-Թինկ քաղաքին որ Մուգտէնի արեւելեան կողմը կը գտնուի եւ Մանչուրիական վիճակաւորներուն արքունի բնակավայրն է։ Մարէշալը կը յարէ թէ ճափոնական յառաջապահները երկուշաբթի իրիկուան նոյն քաղաքը մտեր են եւ հետեւեալ օրն ալ ճափոնական միւս զօրախմբերը։

(Միւս հեռագիրները եւ ուրիշ կարեւոր հեռագիրներ հրատարակուած են այսօրուան մեր Գիշերուան Հեռագիրներուն մէջ)։

ՀՌՈՄ.— Պ. Ֆորթիսի ձեռնարկները յաջողած չըլլալով, Իտալիոյ Թագաւորը Նախարարապետի փոխանորդ կարգեց արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիթթոնի։ Նախորդ բոլոր նախարարները պահեցին իրենց պաշտօնները, բաց ի Պ. Ճիոլիթթիէն։

— Իտալիոյ Խորհրդարանին նիստը ետքը պիտի ունենայ մարտ 22ին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ Թագուհին ջերմութենէ կը տառապի։

ՎԻԷՆՆԱ.— Թիսա կոմսը, այս առտու եւ իրիկունը, Ֆրանց Յոզեֆ կայսեր ներկայացաւ։ Կայսրը կիրակի Պէշթ պիտի երթայ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԱՇՏՕՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՔՈՒՐՈՊԱԹՔԻՆ ԶՕՐԱՎԱՐԻՆ

ՎԻԷՆՆԱ, 17 մարտ.— (Վերապահութեամբ). —Պէրլինէր Թակպլաթ լրագրին հրատարակած մէկ հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ կայսրը հեռագրով հրաման տուեր է Քուրոբաթքին զօրավարին որ ընդհանուր հրամանատարութիւնը թողլով յանձնէ Մանչուրիոյ ռուսական Ա. զօրաբանակին հրամանատար Լինէվիչ զօրավարին որ ժամանակաւորապէս ընդհանուր հրամանատար կարգուած է, մինչեւ որ ժամանէ Նիքոլա Նիքոլաեւիչ մեծ դուքսը։

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄՈՒՔՏԵՆԻ ՄԷՋ

ԼՈՆՏՈՆ.— Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն «Սէնթրըլ Նիւզ»ի թէ օտար հիւպատոսներու տեղեկագրութեանց համեմատ, Մուքտէնի մէջ ծանր անկարգութիւններ պատահեր են Ռուսերուն մեկնելէն եւ Ճափոններուն ժամանելէն առաջ։ Այդ անկարգութիւնները գործեր են Չինացիները որոնք մանաւանդ ուխտաւոր Եւրոպացիներ սպաններ են նոյն քաղաքին մէջ։ Ասոնց մէջ կայ ամերիկեան Նիւ-Եորք-Հէրըլտ լրագրին թղթակիցը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 3 Մարտ		
Օսմ. Բոնսոլիտէ Միաց.	Օ.Ո.	96 14
Ամէնէն բարձր գին	»	96 18
Ամէնէն վար գին	»	96 11
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	132 87
Ամէնէն բարձր գին	»	133 87
Ամէնէն վար գին	»	132 75
ԲԱՑՈՒՄ 4 Մարտ		
Օսմ. Բոնսոլիտէ Միացն.	Ք.Կ.	96 12
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	132 75
Շիրքէթի Խայրիէ		30 —
Օսմանիէ		— —
Ռէժի		16 10
Օսմ. Պանքա		— —
Յունական Պանքա		433 —
Տէրքոս		250 —
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4 02
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6 25
» ժուիսանս		2 10
» պարտաթուղթ		485 —
Քարաֆ Կ. Պոլսոյ		513 —
Թրանսվալ		95 —
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիփսիէն Ա		307 50
» » « Բ		269 —
Լավրիոն		47 75
Անատոլի երկթ. բաժնեթուղթ		12 97
» » պարտաթղթ.		530 —
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	— —
» » » չէք	»	110 15
Բարիզ » »	Ֆր.	22 81¼
» » » չէք	»	— —
Պէրլին անտակոս չէք	մարք	18 56
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21 75
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ		
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	97 24
Անգլիական ոսկի	»	110 07
Բօլ Էմբերիալ	»	90 —
Քրիմեց	»	51 08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 08
Մէթալիք	«	— —
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8 58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 16 Մարտ		
Անգլիական Բոնսոլիտէ		91 50
Միացեալ Օսմ. պարտք	բաց.	87 50
	գոց.	87 63
Օսմանեան Պանքա		14 —
Ռուսական 1888-1889		88 —
Հելլենական 5 %		49 75
» Մոնոփոլ		51 75
Պուլկարական 1892		98 50
Էժիփսիէն ունիֆիէ		106 50
Ճափոնական %		87 12
Թրանսվալ		3 68
Չէրթըրտ		1 75
Փոխանակագիր		25 31¼

ՓԱՐԻԶ, 16 Մարտ		
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99 60
Միաց. Օս. պարտաթ.	բաց. ղշ.	90 90
	գոց. »	90 92
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	603 —
Օսմանիէ	»	— —
Ռումէլի երկաթուղի	»	135 75
Օսմ. մաքսատուն	»	478 —
Օսմ. Ռէժի	»	370 —
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	514 —
Քրէտի Լիոնէ գուբոնը կտ.	»	1152 —
Իտալական Ռանթ	»	— —
Սպանիական արտաքին	»	91 70
Աւստրիական	»	103 —
Թրանսվալ	»	95 75
Ռուսական 4 % 1901	»	87 80
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 195
Դրամաղեղչ	»	— —
ՎԻԷՆՆԱ. 16 Մարտ		
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239 80
Ռումէլի երկաթուղի	»	143 —
Օսմ. Ռէժի	»	— —
ՊԵՐԼԻՆ, 16 Մարտ		
Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	88 80
Ռումէլի երկաթուղի	»	136 25
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	104 20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 350
ՊՐԻՒՍԷԼ, 16 Մարտ		
Օսմ. միացեալ պարտք		— —
Ռումէլի երկաթուղի		— —

PHOENIX ASSURANCE L Co.
"ՖԻՆԻՔՍ"
ESTABLISHED 1782
ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782 ԻՆ
Ը ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ
անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ ասող հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ եւ վնասուց մէջ իր անմիջական վճարումներով։
ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի եւ կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ եւ շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։
Ընկերութեան Նշանաբանն եղած է.
ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ եւ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ։ Ցարդ վճարած է աւելի քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։
Ընդհ. գործակալ Պոլսոյ եւ գաւառաց։ Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
Վիքթալիս խան, Պանք Օթոմանի քով
Ղալաթիա։
Փոխ գործակալք ի Պոլիս
ՌՈՒԲ. ԱՐԻԿԵԱՆ   ՑԻՎԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ
Եմին պէյ խան   Ֆնտըգլեան խան
45   Զմիւռ բիւզերու
10—50   Ա. ԷՆՔՍԷՐՃԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1882
Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
386 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 386
ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՃՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԿԸ
(Միչա Զաղաբեանց դիմը)
Նուրբ, ճշգրտաւոր եւ դիմադիւրեան արհեստական ատամներ կը պատրաստէ, յար եւ նման բնականի, դիմացկունութիւն, քաղցր տարիքի, ծամողութիւն, եւ ատամ արտատանութիւն՝ երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կը տարբերակ գործելով աղքատներու միջոցաւ անոնց ցուցի տասամնահանութիւն։ 42
Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշերիւանդ)կ'ընդունին։

ԻԼԱՆ
(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայեա օլընաճագ Թոփլուգ հինտի վէ սարէէ(?)լին մահը հալը Րումէլին պէյինէի ճավմատա իբթիտա կիւնիւ ինալէի էվվէլիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան իթասա թալիպ օլանլարըն Թէէմինաթ աղչէսինի վէ խա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթէհիպէն նէվմը մէզքիւրտէ Նիհայէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճելիլէի միւշարիւլէյհայա կելմէլերի։ 2—3

Ֆի 2 մարթ 320

*
* *

(Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի)

321 սէնէսի անպար վէ Ֆապրիգա միւրէթթէպաթընտան օլան 82 գալէմ էշեա մէվքիէ միւնագասայա վազ օլունմուշ օլմաղլէ Թալիպ օլանլարըն ոլ պապտաքի շէրայիթինի կէօրմէք վէ սահա զիյատէ Թաքլիֆտա պուլունմագ իւզրէ էվվէլ Ա էմրատ իւզտէ օն հիսապը իլէ Թէէմինաթը նագտիյէ վէ խա-խօտ Տէրսաատէթ Թիճարէթ սանտըղը իլէ մուգավէլաթ մուհասեպէյիսինտէն մասատտագ քէֆալէթը գավիլէլէրինի համիլէն ճավմասըն մատտա հէր կիւն Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթի մէճլիսը իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 2 մարթ 320

Առաջնակարգ Ընկերութիւն

Հոնկրուազ

Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՊԷՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Այս Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործողներու Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու ամէնցած գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ շահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորեալ տոկոսի [illegible], ինչպէս նաեւ ողջկանց դրամագլխի եւ մանկ[illegible] դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։

Ք'ԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ՍԵՂՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ՝ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ *Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։*

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԱՆՔԱՆ

ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՁԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԽԻՍՏ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ.
Մեր գործակալը Տ. Գ. ՏԱՎԻՍՕ եւ Ընկ. Գալաթիա խան, Թիւ 5, Ղալաթիա

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՕՐԴԻՔ Ն. ՊԱՐՆԱԳԱՆԻ
Պոլիս Պառնարան խան

13 27—50

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք եւ կը փափաքիք տանը նեղութիւն չկրել անմիջական ազդեցութեամբ, Բողէջ Եանոսի նման ազդուագոյն ջուրերուն գիները, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, եւ փութացէք գնել։

VILLAGABRAS

ալքալա-հալալիկ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօրեան դրութեամբ զատուած յստակ ջուր մըն է եւ առ դէպս կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱԳՐԱՆ ուրիշ մաքրողական ջուրերու նման ոչ խիթ եւ ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ, Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱԳՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Ընդունելութիւն, գլխացաւ եւ ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին ընդունելութենէն եւ անոր հետեւանք եղող հիւանդութիւններէն։ 9—50

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու եւ դեղավաճառանոցներու մէջ։ 3

COMP RUSS

Navigation a Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Մարտ

Դշ. 1,14 *Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առտուն Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուան։*
Եշ. 3,16 *Օտեսա ժամը 10ին առտուն։*
Շբ. 3,18 *Մէթէլին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն։*
11 *Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։* 7—50

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒ ԵԽՆ

Ամէն ամիս երկու անգամ կը բանին Լիվերփուլի եւ Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սլաւոնիա	553[illegible]
Սաքսոնիա	13900	Փաննոնիա	484[illegible]
Լուքանիա	12950	Վէրիա	322[illegible]
Քամփանիա	12950	Բրուզիա	294[illegible]
Ուլթոնիա	8845	Փերսիա	293[illegible]
Ումբրիա	8128	Սիբերիա	293[illegible]
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	255[illegible]
Սէրվիա	7392	Ալիեզօ	248
Աուրանիա	7269	Բէրէնգարիա	16

Դիմել առ ՃՕԼԻ Ե ՍԻԿՐԸ
32-50 Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա. Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

ժամանակացոյց կառախումբ. երթեւեկ.
1905 *Մարտ* 1 (Ն. Տ.) *չորեքշաբթի օրէն սկսեալ*

ԳՕՆԻԱ–ԷՐԷՅԼԻ–ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ 622

Կայարան		Ապր. և Ճմբ. Առաւ.
Գոնիա	մկն.	11 —
Գուչին խան		11 31
Ջումրա		12 15
Արըգ Եօրէն		12 43
Մանդասուն		1 12
Գարաման	ժմն.	1 43
	մկն.	1 58
Սիդորմա		2 24
Այրանճը-Տէրպէնտ		3 14
Ալաճա		3 50
Էրէյլի	ժմն.	4 15
	մկն.	4 35
Պուլկուրլու ժմն.	իրիկ.	4 50

ԴԱՐՁ 621

Կայարան		Ապր. և Ճմբ. Իրիկ.
Պուլկուրլու	մկն.	5 5
Էրէյլի	ժմն.	5 23
	մկն.	7 20
Ալաճա		7 47
Այրանճը-Տէրպէնտ		8 31
Սիդորմա		9 13
Գարաման	ժմն.	9 37
	մկն.	9 52
Մանդասուն		10 25
Արըգ Եօրէն		10 54
Ջումրա		11 30
Գուչին խան		12 6
Գոնիա ժմն.	իրիկ.	12 35

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոս. 2/14 եւ 1310 Սեֆէր 20 թուակիր Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Քարաքէօյ, Եէնի խան եւ կամ հետեւեալ հասցէներուն.—

Մառնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս Մ. Մ. Ի. Սաաթճ եւ Ռօսիդի, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ գաբու Թիւ 10
Մուքթիճիւղ, Մ. Ա. Անձէլիտէս, կայարանի հրապարակ.
Գատըքէօյ, Բէամիլ էֆ., չուկայի հրապարակ.
Գատըքէօյ, Մ. Ա. Անդիրօս, Մօտա համաճէյ.
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Ֆէմարջի.
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրժանդ, Թիւ 13. Թիւնէլ խան.
Ղալաթիա, Մ. Էգիէն Բըէմէղէ, Բէվէքբէլ խան.
Բերա, Մառնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Ռօսէ, Պէօյիւքտէրէ համաճէյ, Թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Րէֆաէլ էֆ.
Բ. Սամմարիօ, Բէնոխտ.
Պոլիս Մ. Միւնիր պէյ, Բէրդէգիլ խան, Թիւ 8 եւ 9, առաջին յարկ.
17 *Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։* 1—50

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դոյքը 1900 դեկտեմբերին	Ֆր.	217,206,050
Տարեկան հասոյթ ապահովագիններէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	»	33,303,250
Վճարումներ բանթ վիմէջերներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերադարձումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր	»	488,726,400
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	»	44,751,575

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝
ԷՅՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան, Պոլիս, իսկ Ղալաթիոյ մէջ՝ Ալեքսանտր խան եւ Մէյմանէթլի խան, Թիւ 8։

ԲԱԹՐԻՈԹԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի

ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1821ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴ.
5 Ընդհանուր գործակալ ԷՅՈՒԱՐՏ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմճի խան, Պոլիս 34—48

CAISSE PATERNELLE
ՔԷՍ ՓԱԴԷՐՆԷԼ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1841 ԻՆ
ԱՆԿԱԽ [illegible] ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌՈՒՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ » 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ՓԱԴԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը գեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութեանց։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս

Մ. ՌԸՆԷ ՊՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Քրէտի Լիօնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԷՐ, Դրամատգլանդիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻԼՀԷՄ, նախկին գանձապետ.
Մ. Օ. ՄԱԶԸՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիօնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Գ. ԱՍՏԱՒԱԾԱՏՈՒՐ
Սթամպուլ, Սուլթան-Համամ, Բաստ Քաթըրճըօղլը

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիօնէի.

ԾԱՆՕԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տրուի այն ճանչցուած եւ կարեւոր արդիւնք մը երաշխաւորած բլլալ անձնաւորութեան։
28 39—50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդհանուր Հիւլ Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Գոգօ	1411	Մալթա	724	Ռոզարիօ	136
Ալեբօ	3607	Գոնկօ	1906	Կրոտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	898	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սէր[illegible]	1735
Արիոսթօ	2277	Ֆրաօ	43[illegible]1	Հիտալկօ	1581	Մ[illegible]	35[illegible]7	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Ֆուրինօ	987	Հի[illegible]	372[illegible]	Միլօ	1057	Սոր[illegible]	1203
Գորատինօ	1264	Ֆուրօ	[illegible]383	Հորաթիօ	3600	Մոնթէվիտէօ	1735	Թասսօ	1323
Գրավօ	1076	Ֆրարօ	1713	Հա[illegible]	595	Մուր[illegible]	[illegible]	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնօ	841	Ֆինամօ	5[illegible]4	Իակօ	2354	[illegible]	1033	Թոր[illegible]	3327
[illegible]	448	Էպըօ	2464	Իտաճօ	5[illegible]40	Օթ[illegible]	41[illegible]	Թոլէտօ	1470
Ֆէլըօ	1371	Էլտորատօ	1520	[illegible]	1080	Օն[illegible]	4036	[illegible]	487
Գա[illegible]	1337	Էճագօ	1841	Քէսօ	1053	Օրլանտօ	1585	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆրաօ	934	Քէլբինօ	1807	Բոլէրօ	1637	Վասօ	1914
Դոգօ	1094	Ֆինլանտօ	1828	Քոլօ	1700	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Զիբալ	2729	Ֆլամինկօ	249	Լէօ	1058	Ռ[illegible]	[illegible]229	Վ. Ուիլսըն	2396
Սիմէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լիբանօ	2272	Րէ[illegible]	1663	Նէլսօն	135[illegible]
Ֆլօ	[illegible]697	Գալիլէօ	306[illegible]	Լիվորնօ	1643	Ռոլլօ	1613	Զէնօ	120[illegible]
Գոլորատօ	4235	Գիկանօ	1143	Լուք[illegible]	31[illegible]	[illegible]	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են։
Ալէքօ չոգենաւը, նաւապետ Հիքս։
Ալէբօ չոգենաւը, նաւապետ Րէյնըրտս։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին։
Օսարիօ չոգենաւը, նաւապետ Հէյգ, մարտ 27ին։
Թալլօ չոգենաւը, նաւապետ Թորն, ապրիլ 15ին։
Դիմել առ Գործակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա 10 8—50

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.Ը
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին
Կը գործէ 82 կառավարութեանց հսկողութեան ներքեւ
1903 *Յունուար 1ին երաշխաւորելու գոյքն է ֆր.* 1,827,000,000

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 812,711 ապահովագրեալ ունի որք կը կազմեն Ընկերութիւնը ու որոնց կը պատկանի բոլոր շահերն 1903ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը ֆր. 27,670,882։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ եւ է Ընկերութենէ մը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անվիճելի եւ չհաւասարուած պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլայ ճամբորդութեան, համբորդութեան, մահուան պատճառներուն եւ պատճառին, անձնասպանութեան եւ մինչեւ իսկ պատերազմի առթիւ։ Տիեզերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխառութիւններ երեք տարի ապահովագրին վճարելէ յետոյ տասնը յետոյ ապահովագրին հաշուի առնելու, այս փոխառութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ։ 30 օր պայմանաժամ խիղճանիշեր վճարման համար տասնը տոկոսի, վճարումները զրկուելով մինչեւ 5 տարի վերստին նշանակելու առանձնաշնորհում, յետոյ ապահովագինները 5 էն 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ իրաւանց կորուստ կայ. Ապահովագրութեան երկարաձգումն, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակաշրջան մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրելոյ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 էն 100 տոկոսներ պայման ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՈԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պոլիս Հուիթօլ խան
Վօյվօտա փողոց, Վիթալիս խան
Ընդհանուր-Քէնիչ գործակալաց
Ա. ՅՈՒՀԱՃԵԱՆ
36—50 *Ղալաթիա* 22

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն եւ կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատւոյ վկայական եւ չնաշխարհ առաջին բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա) 1. *Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 եւ 343 կրկին։*
) 2. » » *Կալաթա Սէրայի դիմաց։*
Կալաթա) 1. *Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ։*
) 2. *Թրամվէյի կայարանին դիմաց։*
Պոլիս) 1. *Սուլթան Համամ Թիւ 2։*
) 2. *Սուլթան Պոյաջըլար, Թրամվէյի կայարանին դիմաց Թիւ 18։*
Սկիւտար) *Զարշը պոյը, Թիւ 120։*

Դասեր եւ նորոգութիւններ ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին. Սուլթան պէյ Տիւղ օղլուի տանը։
16 25—50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԿՆՈՒՄՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Մարտ 21ին Անգղիա, Մարսիլիայէն.
» *28ին Մեծկրկի Անտ. եկերքէն.*
» *22ին Պէլժ Նիւ Անվէրսէն.*

ՄԵԿՆՈՂՆԵՐ

Մարտ 22ին Անգղիա, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք.
» *28ին Մեծկրկի, ուղ. Մարսիլիա, Նիւ Անվերս.*

Ա.	կարգ	Բօրտօյի համար	200	ֆր.
»	»	Մարսիլիոյ	» 160	»
Բ.	»	Բօրտօյի	» 150	»
»	»	Մարսիլիոյ	» 120	»

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թոփհանէ քարափին վրայ։
15 43—50 Փ. ՌԸԳՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերփուլի եւ Ամերիկայի միջեւ բանողներ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթորեան	10500	Ֆլորիտեան	350[illegible]
Արմէնեան	10500	Էմէրիքեան	350[illegible]
Սէսթրեան	10500	Արմէնեան	300[illegible]
Ուինիֆրէտեան	9000	Այրիշմէն	350[illegible]
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապեան	350[illegible]
Պոհէմեան	8000	Ափէնինեան	350[illegible]
Կորնիշման	8000	Անտալուզեան	3[illegible]
Դեւոնեան	8000	Ալգէրեան	[illegible]
Սերպիեան	8000	Լէգոնեան	300[illegible]
Կալիֆորնեան	3700	Մէսսօ	90[illegible]
Կամպրեան	3700	Օգրան	80[illegible]
Վիլմինկթըն	3700	Լիբօնեան	[illegible]
Պաքթրեան	2500		

Առաջնակարգ ակերերէն կը խնդրուի իւրեն, առաջնակարգ ալպաց ժամանակէն կամ Ղալաթիայ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հաշուեցոյցը զրկել շոգենաւէն ժամանելէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
13 4—50 *Մաքսատան հին տեղը*

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ
Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1905 Մարտ 1 (Ն. Տ.) չորեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ–ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 22[illegible] խառն առաւ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 221 խառն իրկն.
Ժ. Վ.			Ժ. Վ.
10 25	մկն. Էսկի-Շէհիր	ժմն.	1 25
11 7	» Կէօքճէ Քըշըք	»	12 45
12 5	» Սապունճը Պունար	»	12 3
12 59	» Ալայունտ	»	11 7
1 41	» Ջէքիւրլէր	»	10 23
2 41	» Տէօյէր	»	9 35
3 10	» Իհսանիյէ	»	8 50
3 34	» Համամ	»	8 23
3 44	» Կազլըկէօլ Համամ	»	8 14
4 31	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	7 43
5 11	» Գէյճիլէր Զօղանլար	»	6 50
6 6	» Չայ	»	6 3
6 51	» Իսհագլը	»	5 10
7 15	» [illegible]	»	4 45
7 46	» Աք Շէհիր	»	4 23
8 18	» Արղըթ բէօյ	»	3 43
9 —	» Զավալլըլար բէօյ	»	3 5
9 38	» Ըլղըն	»	2 33
10 25	» [illegible]ըն-Խանը	»	1 39
11 20	[illegible]-Ինի	»	12 57
11 52	» Մէյտան	»	12 17
12 52	» Քանար-Պաղլը	»	11 12
1 30	ժմն. Գոնիա	մկն.	10 30
իրկն.			առաւ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 1[illegible]2 խառն առաւ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 1[illegible]1 խառն իրկն.
Ժ. Վ.			Ժ. Վ.
12 —	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմն.	10 —
12 44	» Աք Պունար	»	9 18
1 24	» Ալփու Քէօյ	»	8 46
2 4	» Պէյլիք Ախուր	»	7 58
3 9	» Սարըքէօյ	»	7 1
3 58	» Պէյլէր	»	6 4
4 35	» Սաքարիա	»	5 27
5 9	» Պէյլիք Քէօփրիւ	»	5 —
6 3	» Պօլաթլը	»	4 16
7 21	» Մալը Քէօյ	»	2 49
8 15	» Սինճան Քէօյ	»	1 47
9 —	ժմն. Էնկիւրի	մկն.	1 —
իրկն.			առաւ.

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն առաւ.	 Թ. 324 խառն իրկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն առաւ.	 Թ. 323 խառն իրկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
1 5	11 15	մկն. Ալայունտ ժմն.	12 30	10 35
1 25	11 35	ժմն. Քէօթահիա մկն.	12 1[illegible]	10 15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 425 խառն առաւ.	 Թ. խառն իրկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ . 426 Թ. խառն իրկն.	 խառն առաւ.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
5 36		մկն. Ատա-Բազար ժմն.	7 25	
5 54		ժմն. Համիտիէ մկն.	7 7	